

บทที่ 5

พื้นที่ชายหาดบางแสน

ในบทนี้จะเป็นการศึกษาพื้นที่ชายหาดบางแสน เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นซึ่งได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนการท่องเที่ยว ความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวทัศนคติของผู้ประกอบการ และสรุปปัญหาเฉพาะของพื้นที่ชายหาดบางแสน เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ดังจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไปนี้

ลักษณะทางกายภาพ

1. ที่ตั้ง

ชายหาดบางแสน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี อยู่ห่างจากตัวเมืองชลบุรีประมาณ 10 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ช่วงชลบุรี อำเภอสรีราชา) ตรงบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 104 และแยกขวามือเข้าไปอีกประมาณ 3 กม. มีอาณาเขตติดต่อคือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ บริเวณแหลมแท่น เขาสามมุก

ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่บ้านชาวประมงเก่า หาดวอนนภา

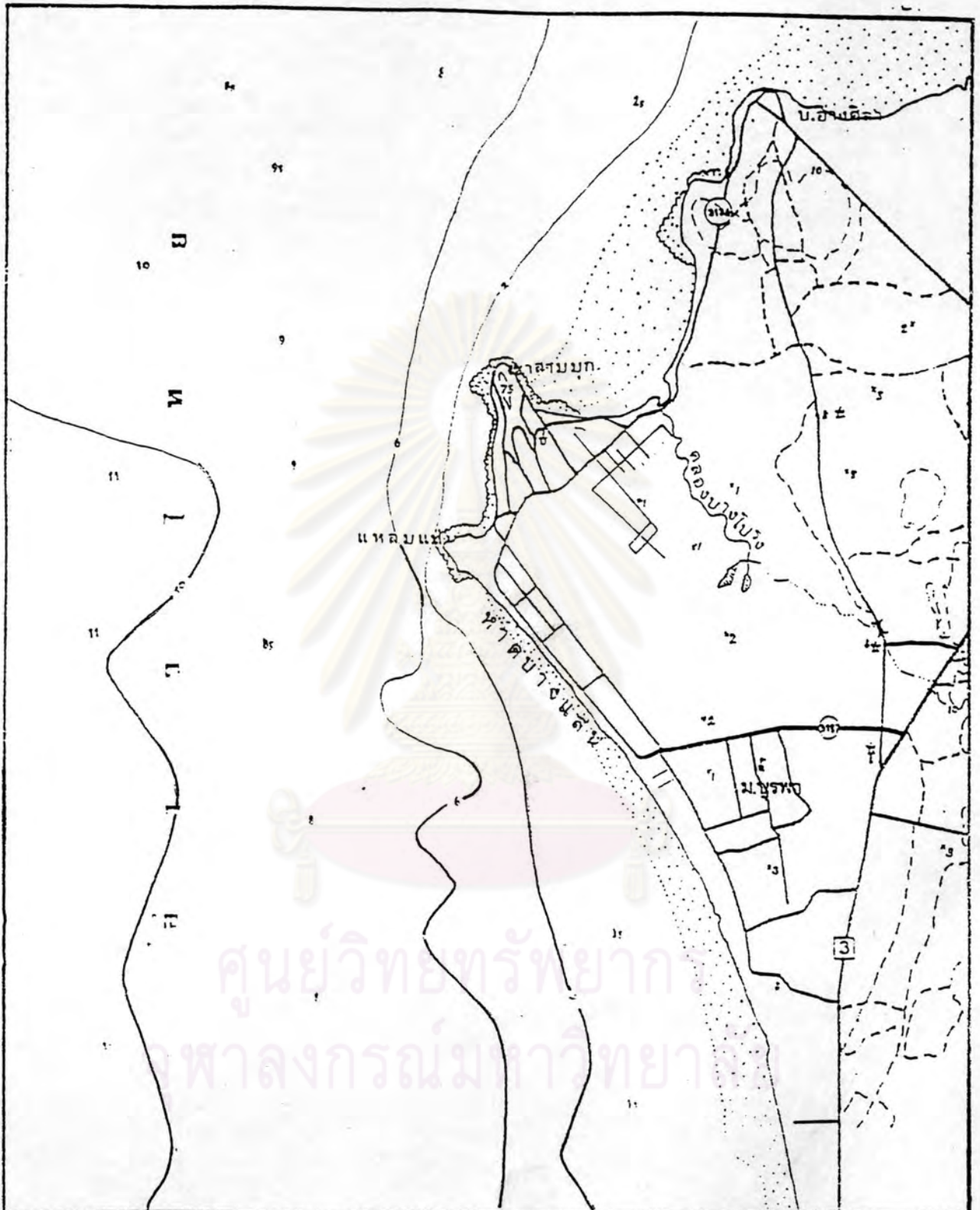
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเสม็ด บริเวณพื้นที่ทำการกสิกรรมเก่า

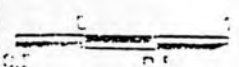
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

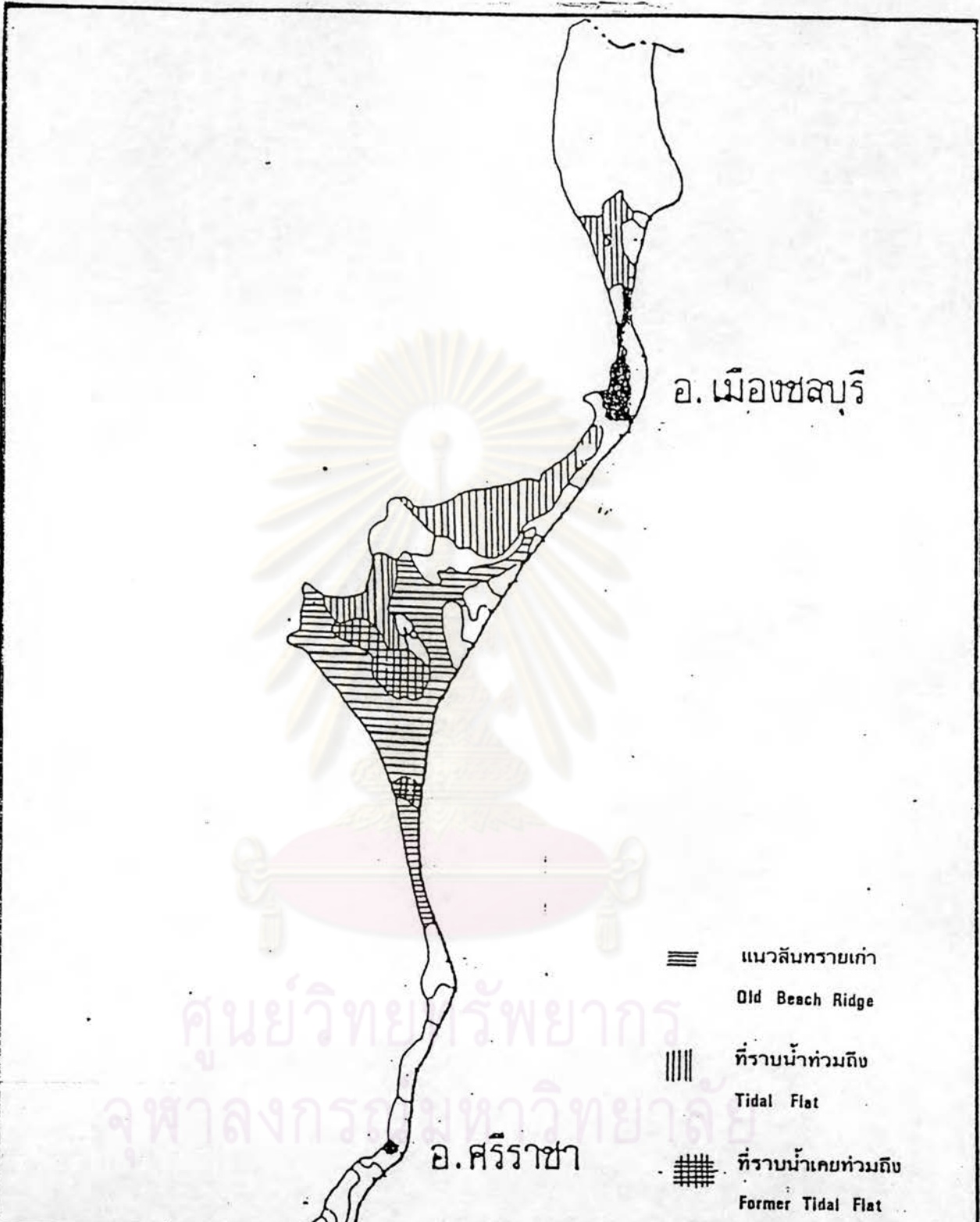
หาดบางแสน เป็นชายหาดที่มีความเว้าโค้งเล็กน้อย มีความยาวประมาณ 2.5 กิโลเมตรขนานไปกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทย (รูปที่ 5.1)

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศหลังชายหาดเป็นที่ราบ แนวสันทรายมีความลาดเอียงเข้าหาชายฝั่งทะเล จากทางด้านทิศตะวันออกไปสู่ด้านตะวันตก โดยมีความสูงเฉลี่ยจากน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1-2 เมตร (รูปที่ 5.2) สันทรายบริเวณนี้เป็นสันหาดทรายเก่า หรือสันทรายน้ำทะเล

รูปที่	แสดงที่ตั้งของภาคบางแสน	
ภาคบางแสน 0.5 1.0 1.5	ภาคบางแสน จังหวัดชลบุรี	

อ. เมืองชลบุรี

อ. ศรีราชา

- ≡≡≡ แนวสันทรายเก่า
Old Beach Ridge
- ||||| ที่ราบน้ำท่วมถึง
Tidal Flat
- ▣▣▣▣ ที่ราบน้ำเค็มท่วมถึง
Former Tidal Flat

5.2	แสดงลักษณะภูมิสัณฐานของหาดบางแสน	3-8
	หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี	

เก่า (Old Beach Ridge or old Marine Dune) เกิดจากการทับถมของตะกอน(ทราย) ซึ่งสลายตัว และถูกพัดมาจากเขาหินแกรนิต ควอทซ์ไซต์ บริเวณด้านหลังพื้นที่ ดังนั้นบริเวณนี้ จึงมีการระบายน้ำที่ดี ส่วนทางด้านทิศเหนือถัดจากแหลมแท่นขึ้นไป เป็นบริเวณที่ลุ่มต่ำชายทะเล (Tidal Swamp หรือ Tidal Flat) เป็นบริเวณที่เกิดจากการทับถมของดินตะกอนน้ำทะเลใหม่ (Recent Marine Sediment) บริเวณนี้จะระบายน้ำได้เร็วถึงเร็วมาก ความสมบูรณ์ของดิน อยู่ในเกณฑ์สูง ส่วนทางด้านใต้ ด้านตะวันออก มีบางส่วนเป็นบริเวณที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former Tidal Flat) เป็นบริเวณที่เกิดจากการทับถมของดินตะกอนของน้ำกร่อย และน้ำทะเล (Marine and Brackish Water Deposit) (รูปที่ 5.3)

ชายหาดบางแสน เป็นชายหาดส่วนหนึ่งของอ่าวศรีราชา ที่ความลาดชันของพื้นที่ ผิวทะเลไม่ค่อยมีระเบียบ เนื่องจากเกาะต่าง ๆ ทำให้ลักษณะของผิวพื้นทะเลที่ห่างออกไป มีลักษณะขรุขระ มีความลาดชันโดยเฉลี่ย 1:1,200 พื้นผิวท้องทะเลเป็นโคลน ทราย และเปลือกหอย อันเนื่องมาจากการสะสมตัวของตะกอนจากแม่น้ำบางปะกงเป็นสำคัญ

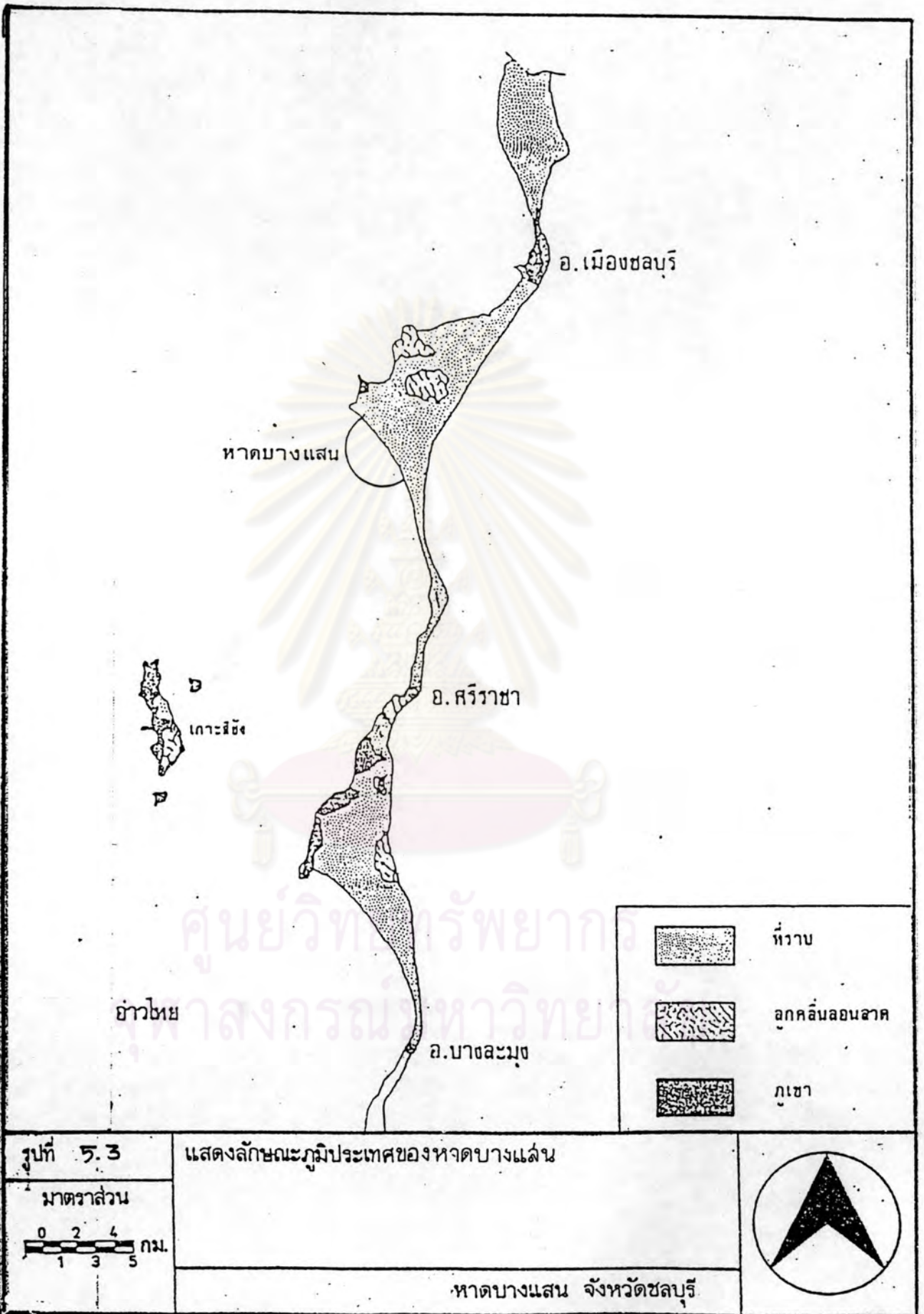
3. คุณภาพน้ำทะเล

ชายหาดบางแสน เป็นชายหาดที่มีชุมชนตั้งถิ่นฐานอยู่โดยรอบอย่างหนาแน่น นอกจากนี้ยังเป็นชายหาดที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในวันเสาร์-อาทิตย์จะมีนักท่องเที่ยวหนาแน่นมาก ดังนั้นความสกปรกของน้ำทะเลส่วนใหญ่จะมาจากนักท่องเที่ยว และอาคารบ้านเรือน ร้านค้า โรงแรม ตลอดจนการพัดพาความสกปรกจากแม่น้ำเจ้าพระยาและบางปะกง

จากการตรวจสอบ (ช่วงเสาร์-อาทิตย์) พบว่า โดยทั่วไป คุณภาพน้ำทะเลทางด้านกายภาพ ยังคงอยู่ในมาตรฐานตามคำแนะนำของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยเฉพาะค่าออกซิเจนละลายในน้ำ ค่าความเป็นกรดต่างยกเว้นค่าความปนเปื้อนทางจุลินทรีย์ทางด้านทิศเหนือของหาดมีค่าสูงถึง 2400 MPN/100 ml

ตลาดการท่องเที่ยว

ชายหาดบางแสนเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมานาน เป็นชายหาดสาธารณะที่คงเหลืออยู่ไม่กี่แห่งของจังหวัดชลบุรี ซึ่งนับว่ามีบทบาทสำคัญในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะขยายตัว

รูปที่ 5.3
 มาตราส่วน
 0 2 4 กม.
 1 3 5

แสดงลักษณะภูมิประเทศของหาดบางแสน

หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี

เพิ่มมากขึ้นในอนาคต และนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้ศึกษาด้านการตลาดการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน ซึ่งเป็นปัจจัยด้านอุปสงค์ (Demand) ของการท่องเที่ยว และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ

วิธีการศึกษา ได้ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลจากการศึกษารั้งก่อน ๆ ข้อมูลทัศนภูมิด้านสถิติ การสำรวจภาคสนาม และการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

1. ประมาณและการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

1). จำนวนนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยสำนักบริการวิชาการ¹ ได้สรุปว่าในปี พ.ศ. 2532 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมายังสถานตากอากาศบางแสนรวมทั้งสิ้น 1,374,360 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเลบางแสน จำนวน 679,120 คน และสวนสัตว์เปิดเขาเขียวจำนวน 388,024 คน โดยนักท่องเที่ยวที่พักแรมบางแสนมีจำนวน 112,000 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด ส่วนที่เหลือเป็นนักท่องเที่ยวเข้าไปเย็นกลับ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวไทย ดังนั้นในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว จึงเป็นการศึกษาเฉพาะข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น

จากผลการสำรวจโดยวิธีแจงนับจำนวนนักท่องเที่ยวโดยนับจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางมาด้วยยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ที่หน้าสวนสนุก และที่ลานจอดรถหลังสำนักงานประชาสัมพันธ์บางแสน (การนับจำนวนนักท่องเที่ยวในกรณีศึกษาครั้งนี้ได้ทำควบคู่กับแบบสอบถาม) ได้จำนวนนักท่องเที่ยวประเภทเข้าไป-เย็นกลับ ประมาณ 12,000 คน ต่อ วัน (ตารางที่ 5-1)

1. สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , การศึกษาความเหมาะสมการลงทุนสถานตากอากาศบางแสน เขาสามมุก และแหลมแท่นจ.ชลบุรี เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533

ตารางที่ 5-1 แสดงการประเมินจำนวนนักท่องเที่ยวช่วงเวลาที่ต่าง ๆ ในช่วงวันหยุด
สุดสัปดาห์ (คน)

ช่วงเวลา	จำนวนคน	
	วันเสาร์	วันอาทิตย์
09.00-10.00 น.	-	1,330
10.00-11.00 น.	1,501	1,534
11.00-12.00 น.	1,035	1,084
12.00-13.00 น.	1,248	1,348
13.00-14.00 น.	1,396	1,470
14.00-15.00 น.	1,525	1,690
15.00-16.00 น.	1,578	1,668
16.00-17.00 น.	1,704	1,843
17.00-18.00 น.	1,248	-
รวม	11,235	11,967

โดยเฉลี่ย ประมาณ 12,000 คน ต่อ วัน

จากตารางที่ 5-1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาชายหาดบางแสน พบว่า ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ช่วงเวลา 16.00-17.00 น. จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.16 และ 15.40 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งวัน และในช่วงเวลาอื่นจำนวนนักท่องเที่ยวมีใกล้เคียงกัน

2). ฤดูกาลการท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อมูลของการท่องเที่ยว โดยสำนักบริการวิชาการ พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาชายหาดบางแสนในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายนมากที่สุด เฉลี่ยประมาณร้อยละ 58.89 รองลงมาคือ ไม่นั่นเองแล้วแต่โอกาส ร้อยละ 35.55 (ตารางที่ 5-2)

ตารางที่ 5-2 ร้อยละของนักท่องเที่ยวลุ่มบางแสน จำแนกตามช่วงเวลาที่นิยม
ท่องเที่ยว

ช่วงเวลา	จำนวน
มกราคม - เมษายน	58.89
พฤษภาคม - สิงหาคม	2.78
กันยายน - ธันวาคม	2.78
ไม่แน่นอนแล้วแต่โอกาส	35.55

ที่มา : สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวรายเดือนสามารถสรุปได้ว่าเดือนที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงได้แก่ เดือนเมษายน ซึ่งตรงกับเทศกาลสงกรานต์และตรุษสงกรานต์ รองลงมาได้แก่เดือนกุมภาพันธ์ ในช่วงตรงกับเทศกาลตรุษจีน และ ช่วงปิดการศึกษาเดือนตุลาคม

3). การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจภาคสนาม และจากการศึกษาข้อมูลของการท่องเที่ยว โดยสำนักบริการวิชาการ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากจะแวะที่หาดบางแสนร้อยละ 97.9 รองลงมาคือหนองมน ร้อยละ 60.95 นิคมภัณฑ์สัตว์ทะเล และเขาส่ามมูร้อยละ 40.05 และอ่างศิลา ร้อยละ 23.35 (ตารางที่ 5-3)

ตารางที่ 5-2 ร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มบางแสน จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว	จำนวน
ชายหาดบางแสน	97.90
หนองมน	60.95
พิพิธภัณฑ์สัตว์ทะเล	40.05
แหลมแท่น	21.20
เขาส่ามมุข	40.05
อ่างศิลา	23.35

ที่มา : สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยว

1). การคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยว

ในการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต ได้ประมาณการคำนวณนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในสถานตากอากาศบางแสนโดยใช้วิธีการ 3 วิธี คือพิจารณาจากส่วนแบ่งการตลาดการท่องเที่ยว พิจารณาจากการเติบโตตามแนวโน้มระดับประเทศ และการพิจารณาการขยายตัวตามแนวโน้มจากอดีต ซึ่งจากการพิจารณาแนวโน้มทั้ง 3 วิธี จะได้แนวโน้ม 3 ระดับ คือ สูง กลาง และต่ำ ดังนี้

วิธีที่ 1 พิจารณาส่วนแบ่งการตลาดในระดับประเทศ² โดยมีสมมติฐานว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อบุคคล การขยายตัวทางเศรษฐกิจและประชากรตลอดจนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จะมีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวมาสู่พื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น ซึ่งการคาดประมาณตามการศึกษาและสมมติฐานดังกล่าว นักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นในอัตราลดลงจากร้อยละ 7.8 ในพ.ศ. 2530-2534 เป็นร้อยละ 6.7, 6.1 และ 5.3 ในช่วงพ.ศ. 2535-2539, พ.ศ.2540-2544 และพ.ศ.2545-2549 ตามลำดับ สำหรับการพยากรณ์คาดว่า

ในปี 2534 จะมีนักท่องเที่ยว 1,597,120 คน ปี 2539 จำนวนนักท่องเที่ยว 2,208,814 คน ปี 2544 จำนวน 2,969,857 คน และ ปี 2549 3,844,830 คน

วิธีที่ 2 พิจารณาจากการเติบโตตามแนวโน้มระดับประเทศ³ โดยมีสมมติฐานว่า การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของพื้นที่และภาค ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นในอัตราลดลง จากร้อยละ 8.71 ใน ปีพ.ศ.2530 - 2534 เป็นร้อยละ 5.08 ในปี พ.ศ.2535-2539 ร้อยละ 4.05 ในปี พ.ศ.2540-2544 และร้อยละ 3.36 ระหว่างปี 2545-2549 ดังนั้นในปี 2534 จะมีนักท่องเที่ยวจำนวน 1,624,200 คน ปี 2539 จะมีนักท่องเที่ยว 2,081,000 คน ปี 2544 จำนวนนักท่องเที่ยว 2,537,800 คน และ 2,994,500 คน ในปี 2549

วิธีที่ 3 พิจารณาจากการขยายตัวตามแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวในอดีตในระดับประเทศ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะขยายตัวในอัตราเพิ่มร้อยละ 4 ในช่วงปี 2532-2534 และจะลดลงร้อยละ 0.5 ในทุก ๆ 5 ปี คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยว 1,486,507 คน ในปี 2534 1,765,500 คน ในปี 2539 2,046,697 คน ในปี 2544 และ 2,315,647 คน ในปี 2549

ผลการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวแสดงในตารางที่ 5-4 และรูปที่ 5-4

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , การศึกษาเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชลบุรี ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ , เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ไทย, 2534

³ สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อ้างอิงแล้ว

ตารางที่ 5-4 การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชายหาดบางแสน ช่วงปี
พ.ศ. 2534 - 2539

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
2534	1,597,120	1,624,200	1,486,507
2539	2,208,814	2,081,000	1,765,500
2544	2,969,857	2,537,800	2,046,697
2549	3,844,830	2,994,500	2,315,647

หมายเหตุ กำหนดให้ปี 2532 เป็นปีฐาน

จากผลพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวตามแนวโน้มระดับกลาง ได้ประมาณการ
จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักรวม ในช่วงปี 2534-2549 ดังตารางที่ 5-5

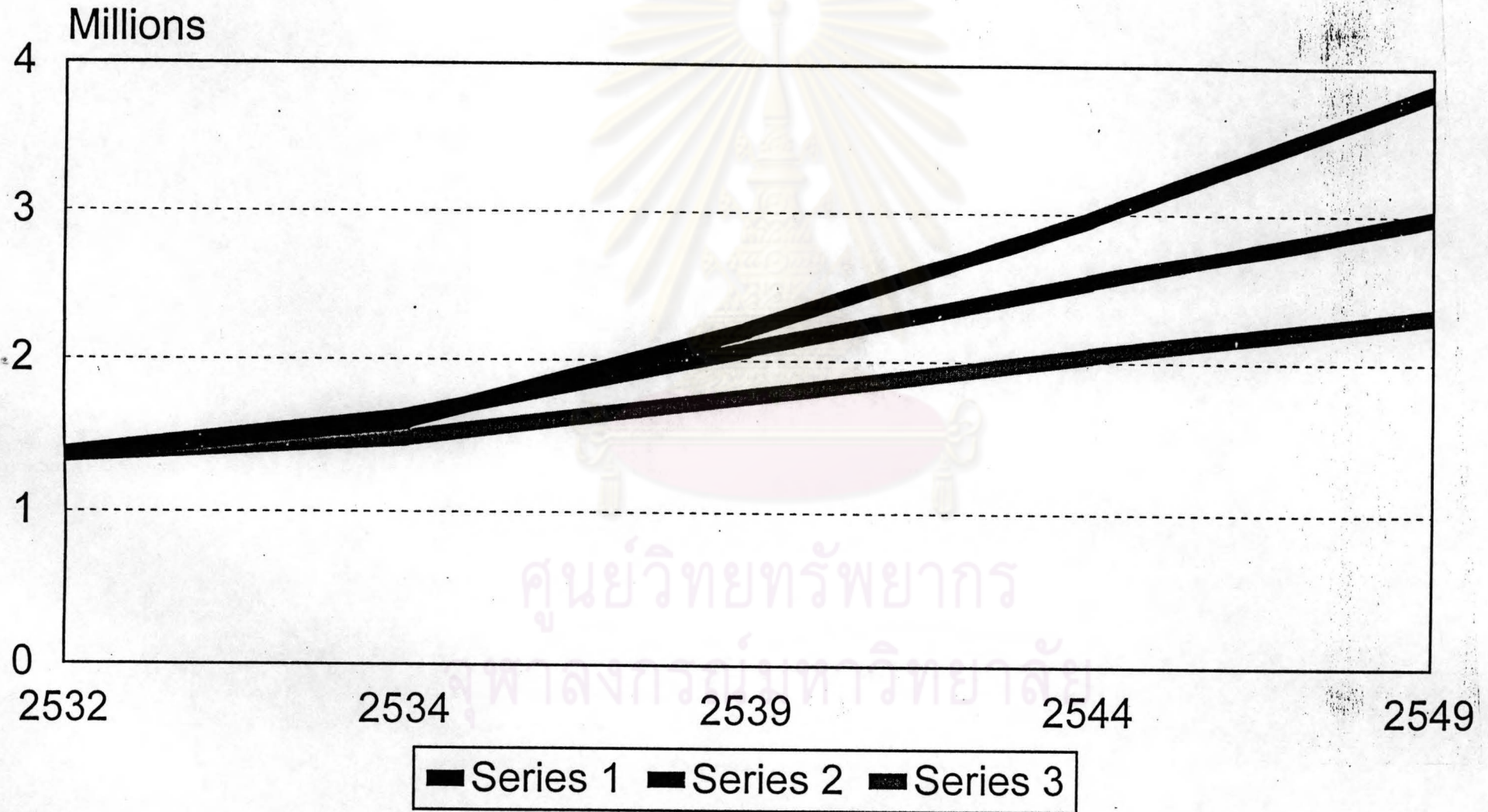
ตารางที่ 5-5 แสดงประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยว

รายการประมาณการ	ปี 2534	ปี 2539	ปี 2544	ปี 2549
นักท่องเที่ยวทั้งหมด	1,624,200	2,081,000	2,537,800	2,994,500
นักท่องเที่ยวที่พักรวม	157,222	281,351	417,721	580,034
นักท่องเที่ยวไปเข้าเียนกลับ	1,466,978	1,799,649	2,120,079	2,414,466

ที่มา : จากการคำนวณ

จากการศึกษาโดยสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงช่วง
เวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปบางแสน (ตารางที่ 5-6) เมื่อนำตัวเลขดังกล่าวมาใช้ในการ

รูปที่ 5.4 แสดงการพยากรณ์แนวโน้มนักท่องเที่ยวในอนาคต
ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2534 - 2539

ประเมินถึงจำนวนของนักท่องเที่ยวในแต่ละวัน ในช่วงเวลาต่าง ๆ ของปี 2549 ตามเงื่อนไขของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะพบว่าความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวจะมีมากที่สุด ในช่วงฤดูร้อนและตรุษจีน และพบว่าในปี 2534 จะมีนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 17,000 คน/วัน และเพิ่มขึ้นเป็น 35,000 คน/วันในปี 2549 ตามตาราง 5-7

สำหรับนักท่องเที่ยวที่พักรวม พบว่า ในปี 2534 ประมาณการนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,722 คน/วัน และเพิ่มเป็น 5,980 คน/วัน ในปี 2549 ตามตารางที่ 5-7

หมายเหตุ : ช่วงเวลาตามเงื่อนไขของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีดังนี้

วันหยุดระชะยาว	=	ปีหนึ่งมี 3 ครั้ง ๆ ละ 3 วัน
ไปประจำ (1-2 เดือนครั้ง)	=	ปีละ 9 ครั้ง
เทศกาล	=	วันหยุดปีละ 13 วัน
ตรุษจีน	=	ปีละครั้ง ๆ ละ 3 วัน
เวลาว่าง/วันหยุด	=	54 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน
ฤดูร้อน(มีค.-เมษ.)	=	60 วัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-6 แสดงผลสรุปจำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว

ช่วงเวลา	ร้อยละ *	จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด			
		ปี 2534	ปี 2539	ปี 2544	ปี 2549
- นักท่องเที่ยวทั้งหมด					
วันหยุดระยะยาว	0.56	9,095	11,654	14,212	16,770
ไปประจำ (1-2 เดือน/ครั้ง)	3.89	63,181	80,951	98,721	116,486
เทศกาล	2.78	45,153	57,852	70,551	83,247
ตรุษจีน	14.44	234,535	300,496	366,458	432,406
วันหยุดสุดสัปดาห์	33.89	550,441	705,251	860,060	1,014,836
ฤดูร้อน	44.44	721,795	924,756	1,127,798	1,330,755
- นักท่องเที่ยวที่หักกรม					
วันหยุดระยะยาว	0.56	880	1,575	2,339	3,248
ไปประจำ (1-2 เดือน/ครั้ง)	3.89	6,115	10,944	16,249	22,563
เทศกาล	2.78	4,370	7,821	11,612	16,124
ตรุษจีน	14.44	22,702	40,627	60,318	83,756
วันหยุดสุดสัปดาห์	33.89	53,282	95,349	141,565	196,573
ฤดูร้อน	44.44	69,869	125,032	185,635	257,767

หมายเหตุ * สำนักบริการวิชาการ อ้างอิงแล้ว

ที่มา : จากการคำนวณตามเงื่อนไข

ตารางที่ 5-7 แสดงการประเมินจำนวนนักท่องเที่ยวต่อวัน ในช่วงปี 2534-2549

ช่วงเวลา	จำนวนที่คาดคะเน			
	ปี2534	ปี2539	ปี2544	ปี2549
- นักท่องเที่ยวทั้งหมด				
วันหยุดระชะยาว	1,010	1,255	1,579	1,863
ไปประจำ	7,020	8,995	10,969	12,943
(1-2 เดือน/ครั้ง)				
เทศกาล	3,473	4,450	5,427	6,403
ตรุษจีน	28,178	100,165	122,153	144,135
วันหยุดสัปดาห์	5,097	6,530	7,964	9,397
ฤดูร้อน	12,030	15,413	18,786	22,179
เฉลี่ย	17,801	22,808	27,815	32,820
จำนวนคนประมาณ				
การ(โดยผู้ศึกษา)	17,000	20,000	30,000	35,000
- นักท่องเที่ยวที่พักแรม				
วันหยุดระชะยาว	97	175	259	360
ไปประจำ	679	1,216	1,805	2,507
(1-2 เดือน/ครั้ง)				
เทศกาล	336	601	893	1,240
ตรุษจีน	7,567	13,542	20,106	27,918
วันหยุดสัปดาห์	493	882	1,310	1,820
ฤดูร้อน	1,164	2,083	3,093	4,296
เฉลี่ย	1,722	3,083	4,577	5,980

2). การคาดประมาณจำนวนห้องพัก

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า นักท่องเที่ยวที่พักค้างแรมในปี พ.ศ. 2549 มีประมาณ 257,767 คน โดยเฉลี่ยต่อวันประมาณ 5,980 คน การขยายการบริการจึงต้องพิจารณาให้สอดคล้องเหมาะสมกับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว ดังนั้นการคาดประมาณความต้องการที่พักในอนาคตจึงได้พิจารณาจากสภาพการพักแรมในสถานบริการที่พักในปัจจุบัน สัดส่วนนักท่องเที่ยวในสถานบริการต่อนักท่องเที่ยวทั้งหมด เวลาพักเฉลี่ย จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อห้อง และอัตราการเข้าพัก จากผลการคาดประมาณเบื้องต้น จะทราบถึงความต้องการห้องพักโดยประมาณดังนี้

1). หาจำนวนนักท่องเที่ยวที่พักเฉลี่ยต่อห้องในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่พักแรม (ตามตาราง 5-5) ระยะเวลาพักเฉลี่ย (1.51 วัน) จำนวนห้องพักที่มีอยู่ทั้งที่เป็นบังกะโลและโรงแรม (640 ห้อง) อัตราการเข้าพัก (ร้อยละ 65) และแบบแผนการพักแรมที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม นำมาคำนวณหาจำนวนนักท่องเที่ยวที่พักเฉลี่ยต่อห้องได้ โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้⁴

$$\text{จำนวนนักท่องเที่ยวต่อห้อง} = \frac{\text{จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักแรม} \times \text{เวลาพักเฉลี่ย}}{\text{จำนวนห้องพัก} \times \text{อัตราการเข้าพัก} \times 365}$$

ผลจากการคำนวณ สรุปได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักแรมเฉลี่ยต่อห้อง เท่ากับ 1.56 คน ต่อ ห้อง

2). การคาดประมาณจำนวนห้องพักในอนาคต มีข้อสมมติฐานดังนี้

- กำหนดให้สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่พักแรมมีอัตราเพิ่มขึ้นดังแสดงในตารางที่ 5.5
- กำหนดให้แบบแผนการพักแรมเหมือนกับปัจจุบัน

⁴ สำนักบริการวิชาการ , อ่างอิงแล้ว

- กำหนดให้วันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก 1.51 วันเป็น

2.02 วัน

- กำหนดให้อัตราเข้าพัก เท่ากับ ร้อยละ 70
- กำหนดให้จำนวนผู้เข้าพักเฉลี่ยต่อห้องของนักท่องเที่ยวมีค่าคงเดิม

ตามผลการคำนวณในข้อ 1 คือ 1.56

ผลการประมาณการความต้องการห้องพักตามสมมติฐานดังกล่าว พบว่าในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2539-2549 ความต้องการห้องพักเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าของปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นผลต่อเนื่องของการพัฒนากรุงเทพฯ ฯ และปริมณฑลพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ขยายไปสู่พื้นที่ในจังหวัดชลบุรี จะมีผลต่อการเดินทางมาสู่บางแสนมากขึ้น

ตารางที่ 5-8 การคาดประมาณความต้องการที่พัก ระหว่างปี พ.ศ.2534-2549

ปี พ.ศ.	จำนวน ห้องพัก
2534	796
2539	1,425
2544	2,117
2549	2,939

จากการประมาณการความต้องการที่พักดังกล่าวข้างต้น พบว่าในปี 2534 ยังไม่มีการเตรียมแผนการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวที่จะเพิ่มขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การขาดแคลนที่พักค้างแรม และ สถานที่อาบน้ำ-ห้องส้วม

ที่พักค้างแรม ในปัจจุบันพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ (รายได้น้อย) จะพักค้างแรมตามชายหาด , บนรถ หรือตามบังกะโลที่มีอยู่เดิม โดยพักกันอยู่อย่างแออัด ซึ่งจากการสำรวจในพื้นที่ พบว่าปัญหาคือ ไม่มีห้องพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้

สถานที่อาบน้ำ-ห้องส้วม โดยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เมื่อมีการพักผ่อนแล้ว พฤติกรรมที่ตามมาคือ การขับถ่ายและชำระล้าง ซึ่งในปัจจุบันจะขาดแคลนสถานที่เหล่านี้ ทำให้สถานที่ที่มีอยู่มีลักษณะสกปรก เต็ม และไม่ถูกสุขลักษณะ อีกทั้งในบางจุดมีการใช้ต้นไม้และสนามหญ้าทดแทน ทำให้เกิดความไม่น่าดูและส่งกลิ่นเหม็น นำราคาอยู่อีกด้วย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น หากมีการจัดทำที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ในลักษณะที่เหมาะสมทั้งในด้านคุณภาพและราคา ก็น่าจะเป็นการชักจูงนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้ใช้บริการได้ไม่ยากนัก เพราะมีความต้องการอยู่แล้ว

ความเหมาะสมในการจัดที่พักแรม

ในปัจจุบัน ราชจ่ายเพื่อที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ประมาณ 115 บาท/คน หากจัดห้องพักให้มีระดับราคา 250 บาท ก็น่าจะได้รับการตอบสนองจากนักท่องเที่ยวได้ (พักขา อัตราห้องพักต่ำสุดประมาณ 300 บาท)หรือลักษณะรูปแบบของการพักแรมอาจจัดทำเป็นห้องขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนเตียงให้มาก ก็สามารถประหยัดราคาห้องพักลงมาได้ และเมื่อมีการพักแรมในพื้นที่ จะเกิดมีกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอีกหลายอย่างตามมาซึ่งสามารถทำให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องอีกมากมาย ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

3. ลักษณะ พฤติกรรม และทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการหาดบางแสน

ในการศึกษาลักษณะ พฤติกรรม และทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการชายหาดบางแสนนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลด้วยการออกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการหาดบางแสน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม คือแบ่งตามพื้นที่บริเวณชายหาด เป็น

- บริเวณชายหาดตอนเหนือ เริ่มจากพื้นที่ที่ติดกับแหลมแท่น, เขาสามมุก จนถึงพื้นที่บริเวณบางแสน ซอย 16
- บริเวณชายหาดตอนกลาง เริ่มจากพื้นที่บริเวณบางแสน ซอย 16 จนถึงพื้นที่บริเวณบางแสน ซอย 8
- บริเวณชายหาดตอนใต้ เริ่มจากพื้นที่บริเวณบางแสน ซอย 8 จนถึงพื้นที่บริเวณบางแสน ซอย 1

สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้นได้ประมาณขนาดตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสม โดย
ใช้สูตร

$$n = \frac{k^2 P(1-P)}{E^2}$$

โดยกำหนด

- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- k = ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.96
- p = ค่าสัดส่วนของกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา กำหนดเป็น 10% หรือ 0.1
- E = ขนาดของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ซึ่งกำหนดเป็น 5% หรือ 0.05

จากการคำนวณของตัวอย่างตามสูตรดังกล่าว จะได้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่สุดประมาณ 138 ตัวอย่าง แต่เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างละเอียดยิ่งขึ้น จะเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 150 ตัวอย่าง

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว
- ส่วนที่ 2 เป็นมาตรวัดพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ณ ชายหาดบางแสน
- ส่วนที่ 3 เป็นข้อถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพทางกายภาพ และการให้บริการ
- ส่วนที่ 4 เป็นมาตรวัดทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อปัญหาที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ชายหาดบางแสน
- ส่วนที่ 5 เป็นข้อถามความคิดเห็นทั่วไป และข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นดังนี้

1). ลักษณะของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากภาคกลางร้อยละ 61.34 รองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยวจากภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 5-9) และเป็นนักท่องเที่ยวจากกรุงเทพฯ ร้อยละ 54.80 รองลงมาคือผู้ที่มิถุมีลำเนา ในจ.ชลบุรีเอง ร้อยละ 14.27 จ.สมุทรปราการ ร้อยละ 6.62 และจ.ฉะเชิงเทรา ร้อยละ 2.04 ตามลำดับ (ตารางที่ 5-10)

ตารางที่ 5-9 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิภาคที่มา

ภูมิภาค	ภาคบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
กลาง	24.0	18.67	18.67	61.34
เหนือ	6.0	2.0	-	8.0
ใต้	2.0	-	5.33	7.33
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1.33	2.0	4.0	7.33
ตะวันออก	6.67	7.33	2.0	16

ตารางที่ 5-10 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวนำแนกตามจังหวัดที่มา 10 จังหวัด

จังหวัด	ร้อยละ
1. กรุงเทพฯ	54.80
2. ชลบุรี	14.27
3. สมุทรปราการ	6.62
4. ฉะเชิงเทรา	2.04
5. นนทบุรี	1.67
6. ปทุมธานี	1.67
7. สระบุรี	0.56
8. อัญชยา	1.67
9. อ่างทอง	1.11
10. ระยอง	1.11

นักท่องเที่ยวนำเป็นเพศชายร้อยละ 57.34 และอีกร้อยละ 42.66 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นโสด (ร้อยละ 58.0) ที่แต่งงานแล้วมีเพียงร้อยละ 36.0 อายุเฉลี่ย 16-35 ปี นักท่องเที่ยวนำที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีสูงถึงร้อยละ 73.34 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวนำส่วนใหญ่เป็นคนหนุ่มสาวและวัยทำงานเริ่มต้น ระดับการศึกษาจากระดับอาชีวศึกษาถึงร้อยละ 43.33 รองลงมาคืออุดมศึกษา และมัธยมศึกษา (ร้อยละ 34.67 และ 14.0 ตามลำดับ) ตามตารางที่ 5-11, 5-12, และ 5-13

นักท่องเที่ยวนำร้อยละ 17.34 เป็น นักเรียน นักศึกษา มีอาชีพรับจ้างและข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 35.34 และ 26.66 ตามลำดับ ทั้งนี้มีอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัวและอื่น ๆ อีกร้อยละ 18.66 ตามตารางที่ 5-14

ตารางที่ 5-11 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวนำหนักตามเพศและสถานภาพ

เพศ - สถานภาพ	หาคบางแสนบริเวณ(%)			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
1. เพศ				
- ชาย	18.67	18.67	20.0	57.34
- หญิง	21.33	11.33	10.0	42.66
2. สถานภาพ				
- โสด	18.0	20.0	20.0	58.0
- แต่งงาน	19.33	8.67	8.0	36.0
- หม้าย/หย่าร้าง	2.67	1.33	2.0	6.0

ตารางที่ 5-12 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวนำหนักตามอายุ

อายุ	หาคบางแสนบริเวณ(%)			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
ต่ำกว่า 16 ปี	0.67	1.33	0.67	2.67
16-25 ปี	11.33	11.33	12.1	34.67
26-35 ปี	14.0	10.03	12.0	36.0
36-45 ปี	10.67	2.67	3.33	16.67
46-60 ปี	3.33	3.33	1.33	7.89
มากกว่า 60 ปี	-	1.33	0.67	2.0

ตารางที่ 5-13 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวกำหนดตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	หาดบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
ประถมศึกษา	2.6	3.33	2.0	8.0
มัธยมศึกษา	6.67	4.07	3.33	14.0
อาชีวศึกษา	12.0	11.33	20.0	43.33
อุดมศึกษา	18.67	11.33	4.67	34.67

ตารางที่ 5-14 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวกำหนดตามอาชีพ

อาชีพ	หาดบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	19.33	4.0	3.33	26.66
ค้าขาย	6.0	4.0	2.0	12.0
รับจ้าง	8.0	10.64	16.67	35.34
เกษตรกร	-	-	1.33	1.33
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.67	1.33	1.33	5.33
แม่บ้าน	-	1.33	0.67	2.0
นักเรียน, นักศึกษา	4.0	8.67	4.67	17.34

รายได้ของนักท่องเที่ยวกเฉลี่ยประมาณ 6,323 บาท ต่อ คน ต่อ เดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 3,000-6,000 บาท ต่อเดือน(ร้อยละ 38.67) รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีร้อยละ 32.67 รายได้ระหว่าง 6,000-10,000 บาท มีเพียงร้อยละ 19.33 รายได้

มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 9.34 จะเห็นได้ว่า กลุ่มบุคคลที่มาเที่ยวชายหาด บางส่วนเป็นบุคคลที่มีรายได้ปานกลางไปจนถึงค่อนข้างต่ำ (ตารางที่ 5-15)

ตารางที่ 5-15 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามระดับรายได้

รายได้/เดือน	หาดบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
ต่ำกว่า 1,500 บาท	-	4.0	10.0	14.0
1,500 - 3,000 บาท	3.33	6.67	5.67	18.67
3,001 - 4,500 บาท	2.67	4.67	6.0	13.34
4,501 - 6,000 บาท	11.33	10.0	4.0	25.33
6,001 - 7,500 บาท	6.67	1.33	1.33	9.33
7,501 - 10,000 บาท	8.67	1.33	-	10.0
10,000- 15,000 บาท	5.33	1.33	-	6.66
15,001- 20,000 บาท	0.67	-	-	0.67
20,001- 30,000 บาท	0.67	0.67	-	1.34
มากกว่า 30,000 บาท	0.67	-	-	0.67

2). รูปแบบการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวนิยมนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่ม เฉลี่ย 4.37 คน ส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวมากกว่า 5 คน (ร้อยละ 50.7) กลุ่มที่เดินทางมามากที่สุดมีถึง 45 คน และเดินทางมากันเป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุดถึงร้อยละ 50.0 รองลงมา คือ กลุ่มครอบครัว ร้อยละ 48.67 (ตารางที่ 5-16)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาบางแสนมากกว่า 5 ครั้ง มีถึงร้อยละ 47.33 และที่ไม่เคยมาเลยมีเพียงร้อยละ 3.34 จำนวนครั้งเฉลี่ยในการมา 4.18 ครั้ง (ตารางที่ 5-16)

ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวร้อยละ 70 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง และผู้เดินทางโดยรถเช่าเหมา มีเพียงร้อยละ 9.33 (ตารางที่ 5-16)

วันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวคือ 1.51 วัน ส่วนใหญ่จะเป็นการค้างคืนเพียง 1 คืน (ร้อยละ 63.07) และพักโรงแรมมากที่สุดคือร้อยละ 53.84 รองลงมาคือ บังกาโล ร้อยละ 35.39 (ตามตารางที่ 5-17)

นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเงินเฉลี่ยประมาณ 447 บาท/คน/วัน โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและที่พัก ร้อยละ 38.17 และ 26.70 (ตารางที่ 5-18) แหล่งในการรับประทานอาหารส่วนใหญ่จะเป็นร้านอาหาร ภัตตาคารบริเวณชายหาด และหาบเร่/แผงลอย สูงถึงร้อยละ 57.99 และ 23.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 5-19) สำหรับค่าใช้จ่ายในการซื้อของฝาก, ของที่ระลึก มีเพียงร้อยละ 5.67 แหล่งในการซื้อส่วนใหญ่คือ ตลาดหนองมน (ตารางที่ 5-20)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-16 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามพฤติกรรมการเดินทาง

พฤติกรรมการเดินทาง	หาดบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
1. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว				
- ไม่เคยมาเที่ยว	-	2.0	1.34	3.34
- เคยมาเที่ยว 2 ครั้ง	2.67	8.0	5.33	16.0
- เคยมาเที่ยว 3 ครั้ง	5.33	3.33	4.0	12.66
- เคยมาเที่ยว 3 ครั้ง	2.67	4.67	3.33	10.67
- เคยมาเที่ยว 4 ครั้ง	-	2.67	0.67	3.34
- เคยมาเที่ยว 5 ครั้ง	1.33	4.0	1.33	6.66
- มากกว่า 5 ครั้ง	28.0	5.33	14.0	47.33
2. ลักษณะการเดินทาง				
คนเดียว	1.33	-	-	1.33
กลุ่มเพื่อน	15.33	14.57	20.0	50.0
ครอบครัว	23.34	15.33	10.0	48.67
3. ยานพาหนะ				
รถโดยสารประจำทาง	2.67	2.67	4.67	10.01
รถโดยสารปรับอากาศ	3.33	1.33	1.33	5.99
รถยนต์ส่วนตัว, รถตู้,	28.67	21.33	20.0	70.0
รถกระบะ				
รถยนต์ของบริษัท	1.33	1.34	-	2.67
นำเที่ยว				
รถยนต์เช่าเหมา	3.33	2.0	4.0	9.33
อื่น ๆ รถจักรยานยนต์	0.67	1.33	-	2.0

ตารางที่ 5-17 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามพฤติกรรมการพักผ่อน

พฤติกรรมการพักผ่อน	หาดบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
1. การพักผ่อน				
- พักค้างคืน	13.33	21.33	8.67	43.33
- ไม่พักค้างคืน	26.67	8.67	21.33	56.67
2. ประเภทที่พัก				
- โรงแรม	26.15	21.34	6.15	53.84
- บังกาโล	3.08	23.08	9.23	35.39
- guest house	-	1.34	3.08	4.62
- บ้านญาติ, เพื่อน	1.54	3.07	1.54	6.15
3. จำนวนวันพัก				
- 1 คืน	20.0	26.15	16.92	63.07
- 2 คืน	6.15	18.46	3.08	27.69
- 3 คืน	1.54	3.08	-	4.62
- มากกว่า 3 คืน	3.08	1.54	-	4.62

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-18 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวนำเงินตามค่าใช้จ่าย

ประเภท	จำนวน
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	38.17
ค่าที่พัก	26.70
ค่าของที่ระลึก	3.38
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	17.46
ค่าพาหนะ	9.10
ค่าใช้จ่ายด้านกีฬาและบันเทิง	2.85
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	2.34
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน	447

ตารางที่ 5-19 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวนำเงินตามแหล่งในการรับประทานอาหาร

แหล่งในการรับประทานอาหาร	ภาคบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
ร้านอาหาร/ภัตตาคาร	27.33	11.33	19.37	57.99
บริเวณชายหาด				
ร้านอาหารในตลาด	2.67	2.67	2.0	7.34
หาบเร่/แผงลอย	5.33	12.0	6.0	23.33
นำมาเอง	4.0	2.67	2.0	8.67
บ้านญาติ, เพื่อน	0.67	1.33	0.67	2.67

ตารางที่ 5-20 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามแหล่งในการซื้อของฝาก,
ของที่ระลึก

แหล่งในการซื้อของฝาก, ของที่ระลึก	หาดบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
ตลาดหนองมน	24.0	16.67	17.33	58.0
ร้านค้าบริเวณชายหาด	2.0	6.67	5.33	14.0
หาบเร่/แผงลอย	4.67	7.33	5.33	17.33
อ่างศิลา	4.67	3.33	2.67	10.67

3). กิจกรรมของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวร้อยละ 62.0 ทำกิจกรรมนั่งพักผ่อน(ทานอาหาร อ่านหนังสือ ร้องเพลง) รองลงมาคือ กิจกรรมพื้นฐานอันได้แก่ ว่ายน้ำ เล่นกีฬาทางน้ำ และกีฬาชายหาด ร้อยละ 27.34 นอกนั้นเป็นกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ เดินเล่น และช้อปปิ้ง อย่างไรก็ตามจากการ สอดตามพบว่า นักท่องเที่ยวคนหนึ่งนั้น ประกอบกิจกรรมเฉลี่ย 3 กิจกรรม ต่อวัน

สำหรับการพักผ่อนบริเวณชายหาด คนหนึ่ง ๆ นั้นพักผ่อนเฉลี่ย 3-4 ชั่วโมง ส่วนใหญ่หนึ่งพักผ่อนมากกว่า 2 ชั่วโมง (ร้อยละ 60) จึงเห็นได้ว่า กิจกรรมการพักผ่อนของนัก ท่องเที่ยวมีลักษณะค่อนข้างใช้เวลานาน

ตารางที่ 5-21 แสดงค่าเฉลี่ย (x) เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณหาดบางแสน
(การเข้าร่วมกิจกรรม)

ประเภทกิจกรรม	x	ลำดับความสำคัญ
1. นั่งพักผ่อน (ทานอาหาร/อ่านหนังสือ ร้องเพลง)	4.3113	1
2. เดินเล่น	3.7325	4
3. เล่นน้ำ, ว่ายน้ำ	3.9623	3
4. เล่นกีฬาทางน้ำ เช่น สกีนน้ำ วินด์เซิร์ฟ	3.9811	2
5. เล่นกีฬาทางบก เช่น ขี่จักรยาน	3.2286	5

ตารางที่ 5-22 แสดงร้อยละของนักท่องเที่ยวในการเข้าร่วมกิจกรรม

ประเภทกิจกรรม	หาดบางแสนบริเวณ			
	เหนือ	กลาง	ใต้	รวม
นั่งพักผ่อน	26.0	17.33	18.67	62.0
เดินเล่น	4.0	1.33	2.67	8.0
เล่นน้ำ ว่ายน้ำ	5.34	4.0	4.0	13.34
เล่นกีฬาทางน้ำ	2.0	4.0	2.0	8.0
เล่นกีฬาชายหาด	1.33	2.67	2.0	6.0
เล่นกีฬาทางบก	1.33	0.67	0.67	2.66

จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันในหลายๆ กลุ่มของพื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน ซึ่งแบ่งออกเป็นชายหาดตอนเหนือ ตอนกลาง และตอนใต้ กล่าวคือ

- นักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดตอนเหนือส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นครอบครัว จึงมีการกระจายในเรื่องอายุ และประกอบอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจมากกว่าบริเวณพื้นที่อื่น ระดับรายได้มีตั้งแต่ระดับปานกลางไปจนถึงค่อนข้างสูง ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เกิดขึ้นนอกจากการพักผ่อนแล้วนักท่องเที่ยวให้ความสนใจการว่ายน้ำ และการเดินเล่นมากกว่ากิจกรรมอื่น

- นักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดตอนกลางจะมีลักษณะเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อนในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและนักเรียน/นักศึกษา ดังนั้นระดับรายได้จึงมีตั้งแต่ระดับปานกลางไปจนถึงระดับค่อนข้างต่ำ ระดับรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีเพียงร้อยละ 0.67 และนักท่องเที่ยวให้ความสนใจในกิจกรรมว่ายน้ำและเล่นกีฬาทางน้ำมากกว่ากิจกรรมอื่น

- สำหรับชายหาดตอนใต้มีนักท่องเที่ยวจะมีลักษณะเป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับอาชีวศึกษามากกว่าในบริเวณพื้นที่อื่น และนักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีมากที่สุดของพื้นที่ชายหาดบางแสน และการเดินทางโดยรถเช่าเหมาจะมีมากกว่าพื้นที่อื่น ระดับรายได้สูงสุดของนักท่องเที่ยวบริเวณนี้ไม่เกิน 7,500 บาท และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจนอกจากการพักผ่อนคือ การว่ายน้ำและเดินเล่น

นอกจากนี้แล้ว จากการศึกษายังพบว่า พื้นที่ชายหาดบางแสนในแต่ละกลุ่มนั้น จะมีกิจกรรมทุกอย่าง ซึ่งก่อให้เกิดความสับสน วุ่นวาย และประกอบกับการมีทาบเร่/แผงลอยกระจายอยู่ในบริเวณพื้นที่ ซึ่งก่อให้เกิดความพลุกพล่านมากขึ้น และอาจก่อให้เกิดอันตรายในขณะที่ทำกิจกรรม เช่น เกิดอุบัติเหตุในบริเวณพื้นน้ำ ในขณะที่นักท่องเที่ยวว่ายน้ำ และมีกิจกรรมเล่นกีฬาทางน้ำอยู่ด้วย หรือ เกิดอุบัติเหตุบนชายหาดตอนล่างในขณะที่นักท่องเที่ยวเดินเล่น และมีกิจกรรมเล่นกีฬาชายหาดอยู่ หรือเกิดอุบัติเหตุบริเวณชายหาดตอนบน เนื่องจากการใช้จักรยาน ในขณะที่นักท่องเที่ยวเดินเล่น เป็นต้น

4). ทักษะคตินักท่องเที่ยว

- ทักษะคติต่อสภาพทางกายภาพและการให้บริการ

ในด้านทักษะคตินักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการนั้น พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวก ยกเว้นเรื่องน้ำประปา/น้ำจืดสำหรับอาบ การกำจัดขยะ/ที่ทิ้งขยะ และห้องน้ำ และนักท่องเที่ยวร้อยละ 88.55 มีความเห็นว่า จะกลับมาเที่ยวบางแสนอีก โดยมีเหตุจูงใจ คือ ค่าใช้จ่ายประหยัด เดินทางใกล้ อีกทั้งยังมีความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

- ทักษะคติต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาลำดับความสำคัญต่อไปนี้เป็นคือ ปัญหาการจัดระเบียบกิจกรรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และความเป็นระเบียบเรียบร้อย และปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพธรรมชาติบริเวณชายหาด ร้อยละ 49.0 และร้อยละ 35.7 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือต้องการให้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ตารางที่ 5-23 , 5-24)

ตารางที่ 5-23 แสดงค่าเฉลี่ย (x) ของนักท่องเที่ยว ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้น

ปัญหา	x	ลำดับความสำคัญ
1. การจัดระเบียบกิจกรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.5243	1
2. ความเสื่อมโทรมของสภาพธรรมชาติ	3.0000	2
3. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	2.9810	3

ตารางที่ 5-24 แสดงร้อยละของปัญหาในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ปัญหา	ร้อยละ
1. การจัดระเบียบกิจกรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย	
- พื้นที่ไม่สะอาด และขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย	27.6
- อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในขณะที่เล่นน้ำเนื่องจากกีดขวางทางน้ำ	21.4
2. ความเสื่อมโทรมของสภาพธรรมชาติ	
- ซ้ำยหาดสกปรก	19.7
- น้ำทะเลมีกลิ่นเหม็น เนื่องจากไม่มีระบบการบำบัดน้ำเสีย	16.0
3. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	
- สภาพผิวจราจรทรุดโทรม และไม่เพียงพอ	1.2
- เกิดน้ำท่วมขังในบางพื้นที่ ขณะมีฝนตก	2.1
- การจราจรติดขัด	8.0
- สถานที่ทิ้งขยะมีกลิ่นเหม็น	3.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

1. การศึกษาสภาพกายภาพชายหาดบางแสน

การศึกษาสภาพกายภาพชายหาดบางแสน เป็นการศึกษาเพื่อประเมินขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาล ต.บางแสน ผลการศึกษามีดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสนแบ่งออกได้ 4 พื้นที่ (รูปที่ 5-5)

- บริเวณน้ำทะเลชายฝั่ง ได้แก่ พื้นที่น้ำทะเลในอ่าวศรีราชาหรือเขตที่เล่นน้ำได้ ประมาณ 50 เมตร จากชายหาด

- บริเวณหาดทราย ได้แก่ พื้นที่จากขอบเขตสันทรายจนจรดน้ำทะเล และรวมถึงขอบหินบริเวณปลายแหลมแท่นที่เป็นที่สาธารณะด้วย

- พื้นที่บริการ เป็นบริเวณที่อยู่ในการถือครองของรัฐ นับจากแนวหาดทรายไปจนหมดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

- พื้นที่นอกเหนือจากพื้นที่บริการ จะเป็นชุมชนซึ่งแม้ว่าจะไม่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวโดยตรง แต่เป็นเขตต่อเนื่องและเป็นที่มีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวได้ พื้นที่นี้จะไม่มีการประเมินขีดความสามารถในระดับแหล่งท่องเที่ยว

1). น้ำทะเลชายฝั่ง

น้ำทะเลชายฝั่งเป็นจุดสนใจที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล เป็นพื้นที่กิจกรรมหลักของนักท่องเที่ยวอันได้แก่ การเล่นน้ำ และการเล่นกีฬาทางน้ำ ลักษณะทางกายภาพของทะเลได้แก่ คลื่น ลักษณะการขึ้นลงของน้ำ และคุณภาพน้ำทะเล

ระดับขีดความสามารถในการรองรับของนักท่องเที่ยว จะสิ้นสุดลงเมื่อน้ำทะเล มีคุณภาพเน่าเสีย แต่เนื่องจากน้ำทะเลชายฝั่งมีความต่อเนื่องกับน้ำทะเลลึก และเนื่องจากชายหาดบางแสนเป็นชายหาดที่ค่อนข้างราบเรียบเป็นเส้นตรงไม่มีลักษณะเว้าโค้งมาก จนอาจก่อให้เกิดการสะสมตัวของสิ่งสกปรก และน้ำทะเลก็มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นความเน่าเสียของน้ำทะเลชายหาดบางแสน จึงมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดจากนักท่องเที่ยวเอง หรืออาจเกิดจากน้ำทิ้งของบ้านเรือนอุตสาหกรรมของเมืองเบื้องหลังชายหาด คือ ชุมชนเทศบาล ต.บางแสน

จากการสำรวจคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายหาดตรงกลาง (หน้าสวนสนุก) ซึ่งเป็นบริเวณที่มีกิจกรรมของนักท่องเที่ยวค่อนข้างหนาแน่น พบว่า⁴ คุณสมบัติน้ำทะเลยังอยู่ในมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับการเล่นน้ำ (ตารางที่ 5.25) แม้ว่าในช่วงเวลาเข้าได้ตรวจพบ Fecal coliform bacteria อยู่ในระดับสูง แต่ค่าก็ลดลงเมื่อนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เป็นดัชนีที่ชี้ว่าความสกปรกของน้ำทะเลยังไม่มีผลมาจากนักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาค่า BOD₅ และ COD พบว่าเป็นน้ำเสียจากอุตสาหกรรมเป็นหลัก ดังนั้นการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมทั้งชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ เกี่ยวกับความสำคัญของปัญหาน้ำทะเล อันเนื่องจากการขาดระบบบำบัดน้ำเสีย พบว่าทั้ง 2 ฝ่าย เห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากเป็นลำดับที่ 2 ที่ควรแก้ไข

จากการวิเคราะห์จึงทำให้ยากที่จะประเมินได้ว่า เมื่อใดที่การพัฒนาการท่องเที่ยวจะสูงสุดเกินขีดความสามารถของน้ำทะเลชายหาดบางแสนจะรับได้ ในการศึกษาจึงได้ประเมินดังนี้

1. ปริมาณนักท่องเที่ยวเล่นน้ำทะเล ประเมินจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่รับได้ของชายหาด
2. ความเน่าเสียของน้ำทะเลที่เกิดจากปริมาณนักท่องเที่ยว ประเมินจากคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง กับการระบายของเสียจากนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาด อันได้แก่น้ำทิ้ง พบว่าก่อให้เกิดความเน่าเสียของน้ำทะเลค่อนข้างต่ำหรืออาจกล่าวได้ว่าขีดความสามารถของน้ำทะเลชายหาดบางแสน จะรองรับนักท่องเที่ยวได้สูง

ดังนั้นขีดความสามารถในการรองรับของน้ำทะเล พิจารณาได้จากคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายหาดบางแสนตอนกลาง(หน้าสวนสนุก) ที่ตรวจพบปริมาณ Coliform bacteria สูงสุดในช่วงเวลา 9.00 น. 2,400 MPN/100 ml. ในเดือนตุลาคม 2534 ซึ่งยังอยู่ใน

⁴ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, รายงานการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณหาดบางแสน จ.ชลบุรี เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2536

ตารางที่ ๕.25 แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำทะเลที่หาดบางแสน
หน้าโรงแรมบางแสนบีชรีสอร์ท

PARAMETERS	จุดเก็บห่างจากฝั่ง		มาตรฐาน คุณภาพน้ำ ทะเล 2
	5 เมตร ¹	20 เมตร ¹	
PH	8.12	8.10	7.8-8.3
Conductivity (mhos/cm)	30,500	32,000
Total Solids (mg/l)	40,588	44,348
Total Alkalinity (mg Caco ₃ / l)	108.1	108.1
Total Hardness (mg/l)	6,015	6,015
Sulphate (mg/l)	2,538.75	2,493.47
Total Phosphorous (mg/l)	15.75	15.75
Nitrate (mg/l)	0.22	0.13
BOD (mg/l)	0.35	0.55
Coliform Bacteria (MPN/100 ml)	7.00	2.00	=1,000

ที่มา : 1 สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2 ESCAP

เกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่ใช้ในการลงเล่นน้ำได้ (มาตรฐานกำหนด < 5,000 MPN/100 ml.) แสดงให้เห็นว่าปริมาณน้ำเสียจากจำนวนนักท่องเที่ยว 12,000 คน ยังไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสูงสุดเกินขีดความสามารถของน้ำทะเลชายฝั่งที่เหมาะสมต่อการลงเล่นน้ำได้ และจากการวิเคราะห์คุณภาพน้ำทะเลหาดบางแสน ของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2535 ตรวจพบว่ามี Coliform bacteria มีถึง 7,000 MPN/100 ml. สภาพและแนวโน้มเช่นนี้ คงก่อให้เกิดมลภาวะในระยะยาวจนไม่เหมาะแก่การเล่นน้ำได้ ในขณะนี้เทศบาล ต.แสนสุข โดยความช่วยเหลือของกรมโยธาธิการกำลังดำเนินการจัดสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย 2 แห่ง บริเวณคลองบางเป้ง นั้นขอมแสดงว่า คราปนเปื้อนของน้ำทะเลที่เกิดจากผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดซึ่งมีประมาณ 22,000 คน อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อการท่องเที่ยวได้ ดังนั้นจึงอาจกำหนดเป็นแนวทางในเบื้องต้นได้ว่า หากไม่มีระบบบำบัดน้ำทิ้งรวม ชายหาดบางแสน ไม่ควรมีปริมาณผู้คนเกิน 20,000 คน

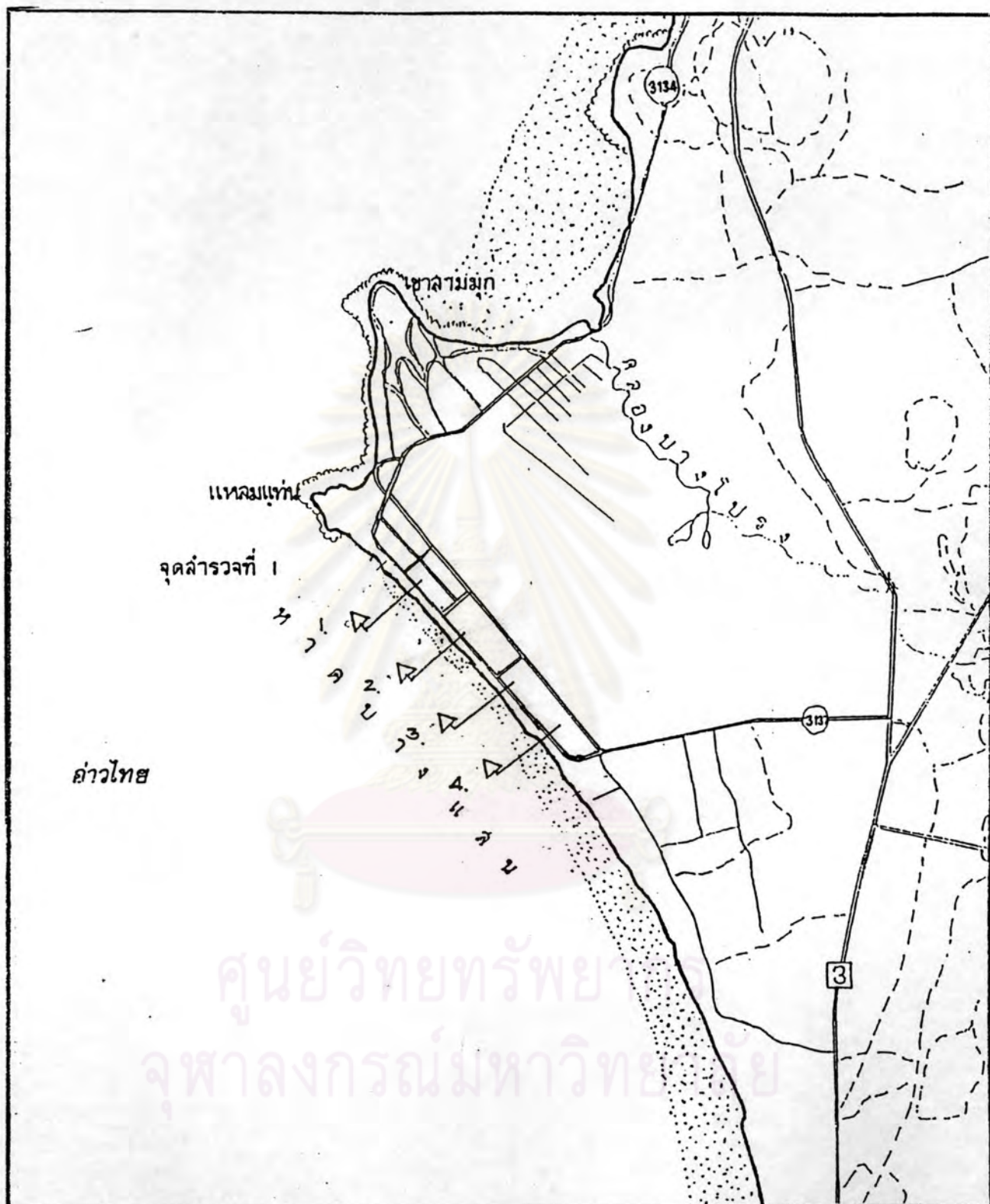
2). พื้นที่หาดทราย

หมายถึง บริเวณหาดทรายนับจากสันทรายไปจนถึงระดับน้ำทะเลทั้งนี้อาจรวมถึงโขดหินบริเวณปลายแหลมแท่น ซึ่งพื้นที่หาดทรายเป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการประกอบกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ได้แก่ การเดินเล่น พักผ่อน ชมทิวทัศน์ การให้เช่าห่วงยาง สก๊อตเตอร์ ฯลฯ ปัจจุบันไม่มีการแบ่งเขตพื้นที่กิจกรรมอย่างเด่นชัด มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ประมาณ 122,050 ตร.ม. แบ่งเป็น

- ชายหาดด้านบน จำนวน 88,875 ตารางเมตร เป็นชายหาดที่ค่อนข้างเห็นชัดว่ามีความคงที่ น้ำทะเลท่วมไม่ถึง (หรือท่วมถึงกันนาน ๆ ครั้ง) มีแนวต้นไม้ขึ้นต้นมีสิ่งก่อสร้างกึ่งถาวร เช่น ทางเดินเท้า ถนน (ตารางที่ 5-26, รูปที่ 5-6, 5-7)

- ชายหาดด้านล่างจำนวน 32,175 ตารางเมตร เป็นชายหาดที่น้ำทะเลท่วมถึงเป็นประจำหรือชว่น้ำมาก บริเวณนี้ใช้เป็นที่เล่นกีฬา

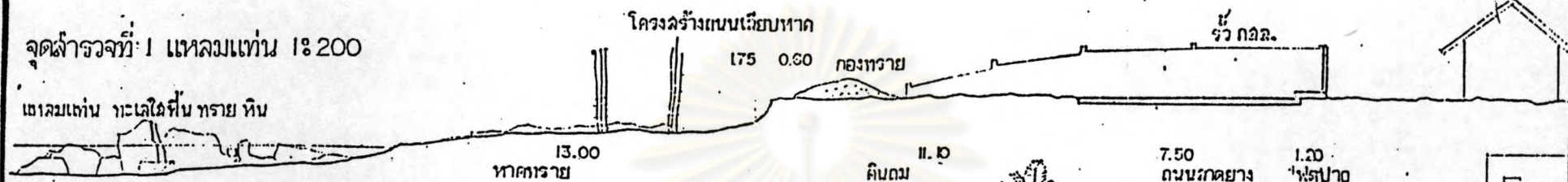
⁵ เทศบาลต.แสนสุข ,แผนพัฒนาเทศบาลต.แสนสุข 5 ปี (พ.ศ.2535-2539)

รูปที่ 5-5	แสดงจุดสำรวจภาพตัดขวางหาดบางแสน จ.ชลบุรี	
มาตราส่วน		
 0.5 กม.	หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี	

จุดสำรวจที่ 1 เหมลุ่มเท่านั้น 1:200

เหมลุ่มเท่านั้น ทะเลใต้พื้นทราย หิน

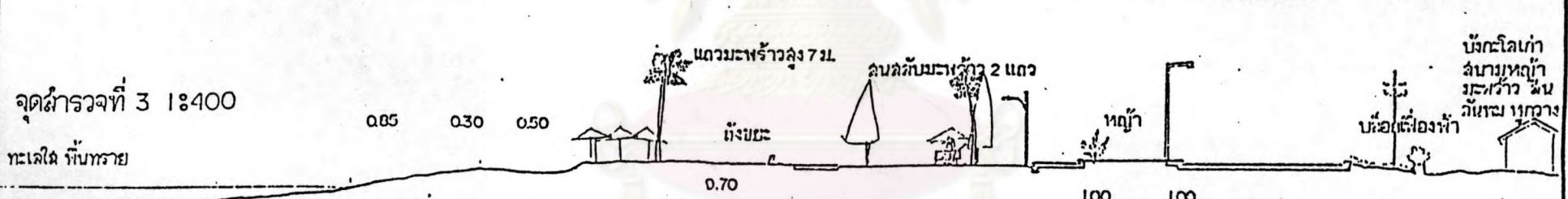
จุดสำรวจที่ 2 1:200

ทะเลใต้ พื้นทราย

จุดสำรวจที่ 3 1:400

ทะเลใต้ พื้นทราย

จุดสำรวจที่ 4 1:400

ทะเลใต้พื้นทราย

รูปที่ 5-5

แสดงภาพตัดขวางหาดบางแสน

หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี.

ปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกระดับขีดความสามารถจึงพิจารณาได้จาก ขนาดของหาดทรายที่จะรับปริมาณนักท่องเที่ยวในกิจกรรมหนึ่ง ๆ ได้เต็มที่และความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อพื้นที่ชายหาดนั้น ๆ ซึ่งผลการประเมินมีดังนี้

1. ขนาดพื้นที่หาดทรายกับกิจกรรมและจำนวนคนบนหาด จากการสำรวจในพื้นที่ เมื่อนำมาวิเคราะห์หาความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ชายหาด โดยคิดเป็นขนาดพื้นที่ (ตร.เมตร) ต่อนักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรม 1 คน (ตารางที่ 5-27) พบว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์มีระหว่าง 8.43 ถึง 13.52 ตร.ม./คน หรือเฉลี่ยทั้งหมด 7.82 ตร.ม./คน และมีความหนาแน่นเฉลี่ย 170.76 คน/ไร่ ซึ่งยังคงถือเป็นความหนาแน่นต่ำ เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายหาดที่อาจเป็นไปได้ในระดับต่าง ๆ ซึ่งความหนาแน่นสูงสุดที่จะมีได้ไม่ควรเกิน 400 คน/ไร่ (ตารางที่ 5-28)

ตารางที่ 5-27 รายละเอียดขนาดของชายหาดและจำนวนนักท่องเที่ยวบนหาดขณะสำรวจ

พื้นที่สำรวจ	พื้นที่หาด	จำนวนนักท่องเที่ยว	ความหนาแน่นชายหาด	
	(ตร.ม.)		(คน)	ตร.ม./คน
ชายหาดด้านบน	88,875	10,540	8.43	189.73
ชายหาดด้านล่าง	32,175	2,380	13.52	118.40
เฉลี่ย	60,525	6,460	7.82	170.76

ที่มา : จากการสำรวจของนักศึกษา

ตารางที่ 5-28 การประมาณความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวบนหาดทราย ประเมินจาก
ขนาดพื้นที่ใช้สอย ต่อ คน

ขนาดการใช้ประโยชน์ ตร.ม./ คน	ความหนาแน่น คน / ไร่	หมายเหตุ
3	533.33	Over-density (Rimini)*
4	400	** นักท่องเที่ยวบนถนนออกทั้งสองข้าง
5	320	Public beach near town*
8	200	Public beach (average)*
10	160	Resort (low standard)*
15	106.67	Resort (medium standard)* Public beach (high standard)
20	80	Resort (comfort)*
30	53.33	Resort (deluxe)*

ที่มา : * usual standard for beach capacity (facilities) not included ; Fred Lawson and Maxvel Band-Bovy Tourism and Recreation Development : a handbook of physical planning, Boston , 1977 p.74

** ประเมินจากพฤติกรรมอย่างหยาบ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จากการสอบถามนักท่องเที่ยว ถึงสภาพผู้คนบนหาดในขณะสำรวจ พบว่า ความพลุกพล่านหรือความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นไม่จำเป็นที่จะต้องแปรผันกับความพอใจของนักท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวของชายหาดบางแสน โดยเฉพาะส่วนที่เข้าไปเล่นกลับ ไม่ต้องการความสงบของธรรมชาติเท่าไรนัก ซึ่งนักท่องเที่ยวร้อยละ 69.6 มีความพึงพอใจจำนวนคนในปัจจุบัน กล่าวโดยสรุปจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 12,000 คน/วัน ยังเป็นที่ยอมรับได้และนักท่องเที่ยวยังมีความพอใจอยู่

ตารางที่ 5-29 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อจำนวนคนขณะพักผ่อน

ความคิดเห็นต่อผู้คน	ร้อยละ
น้อยไป	6.7
กำลังดี	69.6
มากไป	7.2
ไม่แน่ใจ	16.5

3). พื้นที่บริการ

เป็นบริเวณที่อยู่ในการถือครองของรัฐ นับจากแนวหาดทรายไปจนหมดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งบางส่วนเป็นพื้นที่โล่งว่างที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่บริการได้ การใช้ประโยชน์พื้นที่ประกอบด้วยโรงแรมขนาดใหญ่ บังกาโล ที่พัก ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านค้าของผู้ประกอบการ สวนสนุก ที่จอดรถ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

ลักษณะทางกายภาพเป็นที่ราบกว้างใหญ่ มีถนน 2 สาย ต่อขนานชายหาด และมีถนนเชื่อมระหว่างถนน 2 สาย ขนานเป็นระยะ ๆ โดยตลอด

ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่ พิจารณาได้จากขนาดและปริมาณสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและการให้บริการอื่น ๆ

คั่งรายละเอียดคือ

(1). ขนาดพื้นที่ พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 457.5 ไร่ อยู่ในความถือครองของหน่วยงานรัฐ 4 หน่วย คือ

ที่ดิน ททท.	จำนวนพื้นที่	ไร่
- ที่ดิน ททท.	จำนวนพื้นที่	198.75 ไร่
- ที่ดินเทศบาล ฯ	-"-	93.75 ไร่
- ที่ดินราชพัสดุ	-"-	86.25 ไร่
- ที่ดินทรัพย์สิน ฯ	-"-	78.75 ไร่
รวมพื้นที่ทั้งสิ้น		<u>457.50 ไร่</u>

สำหรับการใช้ประโยชน์พื้นที่นั้น จากการสำรวจในปัจจุบันพบว่ามีการใช้ประโยชน์พื้นที่เพียง 105.88 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.14 ของพื้นที่บริการทั้งหมด โดยรายละเอียดการใช้ประโยชน์มีดังนี้

- สถาบันราชการ/รัฐวิสาหกิจ

1). ศาลาว่าการเมืองแสนสุข	24.75 ไร่
2). สถาบันฝึกอบรมวิชาการ/โรงแรม ของ ททท.	22.50 ไร่
3). หมวดการทาง	10.50 ไร่
4). สถานีตำรวจนครแสนสุข	6.25 ไร่
5). การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	7.50 ไร่
6). การประปาภูมิภาค	3.18 ไร่

- อาคารพาณิชย์ 31.25 ไร่

(2). สิ่งก่อสร้างและการใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน

สิ่งก่อสร้างโดยส่วนใหญ่ ได้แก่อาคารที่พักนักท่องเที่ยว อาคารร้านอาหาร ภัตตาคารและที่ทำงานของผู้ประกอบการ อาคารห้องพักของผู้ประกอบการและลูกจ้าง รวมถึงอาคารห้องอาบน้ำและที่จอดรถ ฯลฯ ลักษณะของสิ่งก่อสร้างเป็นอาคารตึก

เมื่อพิจารณาถึงขนาดเนื้อที่ของพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ และสัดส่วนของพื้นที่ต่อพื้นที่ใช้ประโยชน์ทั้งหมด พบว่า สัดส่วนของพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 23 ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวนี้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อกำหนดตามแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวที่กำหนดสัดส่วนพื้นที่ใช้ประโยชน์ไว้ 60 % สำหรับชายหาดพัฒนาก้าวหน้า และ 30 % สำหรับชายหาดพัฒนาธรรมชาติ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า พื้นที่ใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ยังมีความหนาแน่นต่ำ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ยังมีพื้นที่เว้นว่างอยู่มาก

ในเรื่องที่พิกจากการสำรวจพบว่าที่พักซึ่งสามารถรับนักท่องเที่ยวให้ค้างแรมได้ เฉลี่ย 71.1 ห้อง ต่อ สถานประกอบการ หรือคาดว่าสามารถรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ย 142.22 คน ต่อสถานประกอบการ จะเห็นได้ว่า พื้นที่บริการยังสามารถขยายตัวได้อีกมาก

(3). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

สภาพของพื้นที่บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคาร และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ นั้น นักท่องเที่ยวถือเป็นความสำคัญอย่างหนึ่งของการมาพักผ่อน จากการสอบถามนักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า อาคารที่พักแบบบังกาลิลา สภาพที่พักมีความเสื่อมโทรมและไม่เพียงพอ อีกทั้งนักท่องเที่ยวประสบกับความยากลำบากในการจองที่พัก สมควรที่จะได้รับการวางแผนปรับปรุงให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้างแรม ที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

(4). สิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันการประปาบางแสน ซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินงานของการประปาส่วนภูมิภาคจ.ชลบุรี ให้บริการน้ำประปาโดยอาศัยน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำบางพระ ซึ่งโรงกรองน้ำบางพระสามารถผลิตน้ำได้ประมาณ 33,000 ลูกบาศก์เมตร ต่อ วัน จ่ายน้ำให้การประปาบางแสน ชลบุรี ศรีราชา เฉพาะการประปาบางแสนสามารถดำเนินการจ่ายน้ำได้วันละ 5,065 ลูกบาศก์เมตร

และจากการคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต ภายใน
เขตเทศบาล.แสนสุข ในปี 2549จะมีประชากรจำนวน 38,600 คน มีนักท่องเที่ยวเข้าไป-เย็น
กลับ จำนวน 32,000 คน นักท่องเที่ยวพักแรมสูงสุดตามจำนวนห้องพัก 640 ห้อง โดยประเมิน
ให้ประชากรทุกคนในเขตเทศบาล ได้รับบริการน้ำประปาโดยถ้วนหน้าดังนี้^๕

ประชากรทั่วไป	ได้รับน้ำเฉลี่ย	200	ลิตร/คน/วัน
นักท่องเที่ยวเข้าไป-เย็นกลับ	"-	30	ลิตร/คน/วัน
โรงแรม	"-	1,200	ลิตร/ห้อง/วัน

คาดว่า ในปี 2549 จะต้องการปริมาณน้ำจำนวนทั้งสิ้น 9,500 - 10,000 ลูกบาศก์เมตร/วัน
ทั้งนี้ไม่รวมกิจกรรมอื่น ๆ เช่น อาคารชุด สถาบันการศึกษา ย่านพาณิชย์ที่จะเพิ่มขึ้นตามภาวะ
การตลาด ตามตารางที่ 5-30

ตารางที่ 5-30 แสดงการคาดประมาณความต้องการน้ำประปา เขตเทศบาล.แสนสุข
พ.ศ. 2539-2549

ผู้ต้องการน้ำประปา	ปี พ.ศ. : ลูกบาศก์เมตรต่อวัน			
	2534	2539	2544	2549
ประชากรในเขตเทศบาล	5,415	6,094	6,858	7,720
นักท่องเที่ยวเข้าไป-เย็นกลับ	468	552	825	960
นักท่องเที่ยวพักแรม	768	768	768	768
รวม	6,651	7,414	8,451	9,456

^๕ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย , รายงานการศึกษาความ
เหมาะสมการสำรวจออกแบบรายละเอียด ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ชุมชนบางแสน,เสนอ
ต่อกรมโยธาธิการ , 2534

เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่การประปาสามารถจ่ายน้ำได้วันละ 5,065 ลบ.เมตร/วัน หรือประมาณร้อยละ 76.15 จะเห็นว่าไม่เพียงพอ และเห็นสมควรให้โรงกรองน้ำบางพระ เพิ่มการผลิตน้ำให้การประปาบางส่วนเพิ่ม โดยเฉพาะจำนวน 10,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ในปีพ.ศ.2549

- น้ำทิ้ง

เมื่อประเมินน้ำทิ้งจากการใช้ของประชากรและนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 80 ของปริมาณน้ำใช้ จากตารางที่ 5-30 สามารถประมาณได้ว่าวันหนึ่ง ๆ เกิดน้ำทิ้งทั้งสิ้น 5,320 ลูกบาศก์เมตร/วัน ซึ่งปริมาณน้ำเสียจะถูกปล่อยให้มีการระบายตามธรรมชาติลงบนพื้นที่ทราย ลงทะเล หรือลำรางสาธารณะประโยชน์ ซึ่งจะไหลระบายลงสู่ทะเลอีกเช่นกัน ปัจจุบันบางพื้นที่เกิดปัญหาน้ำท่วม อันเนื่องจากเส้นทางระบายน้ำตามธรรมชาติขาดการดูแลรักษา เกิดการตื้นเขินและถูกบุกรุกโดยราษฎร และการระบายน้ำเสียลงสู่ทะเลโดยตรง ทำให้คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมลง เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และได้มีการศึกษาถึงปริมาณของน้ำเสียชุมชนเทศบาลต.แสนสุข⁷ ตามตารางที่ 5-31 ได้มีการพิจารณาเลือกระบบบำบัดน้ำเสีย สำหรับพื้นที่หาดบางแสน พบว่าระบบบำบัดที่มีความเป็นไปได้ มีอยู่ 4 ระบบ คือ

- ระบบคลองวนเวียน (Oxidation Ditch)
- ระบบเลี้ยงตะกอน (Activated Sludge)
- ระบบจานหมุนชีวภาพ (Rotating Biological Contactor)
- ระบบผสมผสานระหว่าง แผ่นฟิล์มชีวภาพ กับระบบเลี้ยงตะกอน (Combination of Fixed Film and activated Sludge)

จากการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์แบบ Least Cost Analysis ได้ตัดสินใจเลือกระบบคลองวนเวียน (Oxidation Ditch) มีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดคือ 3.14 บาท ต่อลูกบาศก์เมตร

⁷ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อ่างอิงแล้ว

ตารางที่ 5-31 แสดงปริมาณและคุณภาพน้ำเสียที่จะบำบัด

รายการ	พื้นที่ด้านเหนือ	พื้นที่ด้านใต้	รวม
<u>ปี 2544</u>			
ปริมาณน้ำเสีย (ลบ.เมตร/วัน)	14,000	9,000	23,000
ปริมาณ BOD (กก./วัน)	2,200	2,400	4,600
<u>ปี 2554</u>			
ปริมาณน้ำเสีย (ลบ.เมตร/วัน)	23,000	17,000	40,000
ปริมาณ BOD (กก./วัน)	3,680	3,900	7,590

จะเห็นได้ว่า การสร้างระบบบำบัดน้ำเสียดำเนินการเมื่อนักท่องเที่ยวจำนวน 17,000 คน ต่อวัน และประชากรประมาณ 30,000 คน

- ขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยในที่นี้ หมายถึงขยะที่จะมีผลต่อทัศนียภาพของชายหาดบางแสน ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ขยะจากนักท่องเที่ยวชายหาดบางแสน และขยะที่ถูกพัดพามากับน้ำทะเล

1). ขยะจากนักท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จากการศึกษากาศสนาม ประเมินได้ว่า นักท่องเที่ยว 1 คน ผลิตของเฉลี่ย 75 กรัม/ชม. หรือ 0.9 กก./คน/วัน ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 17,000 คน/วัน จะผลิตขยะมูลฝอยทั้งสิ้น 15.30 ตัน/วัน การเก็บขยะและกำจัดขยะมูลฝอยดำเนินการโดยเทศบาล ซึ่งสามารถเก็บได้วันละ 14 ตัน มูลฝอยที่ตกค้างผู้ประกอบการต้องกำจัดโดยการฝังหรือเผาภายในพื้นที่ สภาพเช่นนี้ก่อให้เกิดปัญหาความน่ารังเกียจและกลิ่นเหม็นในบางพื้นที่ ซึ่งผู้ประกอบการต่างเห็นว่า ขยะเริ่มเป็นปัญหาที่สำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไข ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าภายใต้การจัดการขณะนี้ การท่องเที่ยวได้พัฒนาเกินขีดความสามารถในการกำจัดขยะมูลฝอยแล้ว

จากการศึกษาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม โดย คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ในปี พ.ศ.2549 ปริมาณขยะที่ต้องดำเนินการจัดเก็บและนำไปกำจัดทั้งสิ้น 33.53 ตัน/วัน (ตารางที่ 5-32) ซึ่งขยะประเภทนี้เป็นขยะที่มีการกระจายตัวสูง เนื่องจากการทิ้งขยะกระจายต่อเนื่องตลอดวัน โดยพื้นที่ 10 ตร.เมตร จะมีขยะประมาณ 1,125 กรัม ต่อ 3 ชั่วโมง และในพื้นที่ชายหาดประมาณ 2,500 เมตร ลึกเฉลี่ย 30 เมตร จะมีขยะทั้งชายหาดประมาณ 3 ตัน

ตารางที่ 5-32 แสดงการคาดประมาณปริมาณขยะเทศบาลต.แสนสุข พ.ศ.2534-2549

ปริมาณขยะมูลฝอย	ปี พ.ศ. : ตันต่อวัน			
	2534	2539	2544	2549
ประชากรในเขตเทศบาล	6.77	7.62	8.57	9.4
นักท่องเที่ยวเข้าไป-เสีนกลับ	10.16	13.02	15.85	18.97
นักท่องเที่ยวพักผ่อน	2.80	3.53	4.38	5.16
รวม	19.73	24.23	28.83	33.53

2). ขยะจากการพัดพาของน้ำทะเลหาดบางแสน ขยะประเภทนี้ได้แก่ พักตบชวาจากแม่น้ำเจ้าพระยา บางปะกง และแม่น้ำแม่กลอง ถึงแม่น้ำหตุจะไม่ได้เกิดจากนักท่องเที่ยว แต่ทำให้เกิดความสกปรก และทัศนอุจาดกับตัวหาดบางแสนและน้ำทะเล จึงควรมีการดำเนินการทั้งในเรื่องการป้องกันจากสาเหตุของปัญหา และป้องกันพื้นที่ชายหาด

กล่าวโดยสรุป การพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปถือว่า ยังมีกำลังรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวได้อีกมาก แม้ว่าปัญหาขยะมูลฝอยจะเป็นปัญหาที่เกินความสามารถในการกำจัดก็ตาม แต่ก็ยังเป็นปัจจัยที่สามารถขยายการจัดการได้

2. สรุปความสามารถในการรองรับของพื้นที่ชายหาดบางแสน

จากการพิจารณาในพื้นที่องค์ประกอบต่าง ๆ ด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาจสรุประดับขีดจำกัด ในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. น้ำทะเลชายฝั่งมีความสามารถในการรองรับของเสียจากนักท่องเที่ยวได้สูงมากภายใต้การจัดการปัจจุบัน และถ้าน้ำเสียถูกปล่อยลงสู่คลองและทะเลโดยตรงโดยยังมิได้มีการบำบัดน้ำเสียแล้ว จะทำให้คุณภาพของน้ำทะเลไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตได้

2. บริเวณชายหาดในปัจจุบัน ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวประมาณ 170.8 คน/ไร่ (จากนักท่องเที่ยว 17,000 คน) และคาดว่าในปี 2549 จำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 5,000 คน/วัน ซึ่งความหนาแน่นจะเป็น 351 คน/ไร่ จะเห็นว่าระดับความหนาแน่นดังกล่าวอยู่ในระดับสูง จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มกิจกรรมในพื้นที่ส่วนบน(เขตพัฒนา) เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ขึ้นไปใช้บริการในบริเวณนั้น แทนที่จะอยู่ในบริเวณชายหาดทั้งหมด

3. พื้นที่บริการ(ซึ่งในอนาคตถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เป้าหมายสำคัญของการศึกษาในการหาแนวทางพัฒนา และวางรูปแบบการพัฒนา ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป) ควร มีรูปแบบที่รักษาบรรยากาศของชายหาดบางแสน คือ มีพื้นที่โล่งทางธรรมชาติไม่น้อยกว่า 30 % สำหรับการพัฒนาธรรมชาติ และไม่เกิน 60 % สำหรับชายหาดพัฒนาก้าวหน้า ในขณะที่ปัจจุบันมีค่าเพียงร้อยละ 23

4. ด้านปัจจัยอื่น ๆ ยังสามารถขยายการรองรับได้ กล่าวคือ

4.1 โครงสร้างพื้นฐาน

1) .น้ำใช้ อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของการประปาบางแสนซึ่งได้รับการจ่ายน้ำจากโรงกรองน้ำบางพระ โดยอาศัยน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำบางพระ ปริมาณวันละ 5,065 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งในปัจจุบันการประปาไม่สามารถแจกจ่ายไปยังประชาชน และนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ภาวะการขาดแคลนน้ำและความขัดแย้งในการใช้น้ำเกิดขึ้นในบางพื้นที่

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาล และช่วงฤดูร้อนที่ปริมาณนักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ภายใต้งานจัดการในปัจจุบัน เริ่มมีขีดจำกัดของการใช้น้ำแล้วและจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการเพิ่มขึ้น ซึ่งขณะนี้โครงการขยายเขตประปาในภาคตะวันออกเฉียงใต้อยู่ในระหว่างดำเนินการ คือ การต่อเชื่อมระบบประปาของอ่างเก็บน้ำทุกอ่างในภาคตะวันออกเฉียงใต้ จะทำให้เพิ่มปริมาณเก็บกักน้ำทดแทนกันได้ และตามแผนการปรับปรุง การดำเนินการช่วงแรกจะแล้วเสร็จในปี 2539

2). ไฟฟ้า ปัจจุบันชุมชนเทศบาล.แสนสุขรับพลังงานไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าบางปะกง กำลังไฟฟ้าสูงสุดที่สามารถรับได้ 8 เมกกะวัตต์ ปัจจุบันพลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายทั้งสิ้น 837,527 หน่วย หรือมีการจ่ายกระแสไฟฟ้าประมาณ 4 เมกกะวัตต์เท่านั้น จะเห็นได้ว่าด้านไฟฟ้าสามารถให้บริการได้อีกมาก

4.2 การคมนาคมขนส่ง

ถนนสายหลักที่เป็นเส้นทางรถท่องเที่ยวเข้าพื้นที่ชายหาดบางแสน มีปริมาณรถยนต์เฉลี่ย 4,583 - 7,914 คัน/วัน เกิดการจราจรติดขัดเสมอ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล หรือวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และเนื่องจากถนนมีความกว้างค่อนข้างแคบ ผู้ใช้รถใช้ถนนยังไม่มีระเบียบวินัยดีพอ นักท่องเที่ยวขาดความระมัดระวังทำให้เกิดอุบัติเหตุอยู่บ่อย ๆ ปัจจุบันมีการก่อสร้างถนนอ้อมแหลมแท่น และขยายถนนสาย 2 คาดว่าจะช่วยให้เกิดความคล่องตัวในเรื่องการจราจรติดขัดได้

4.3 การบริการ

1). การบริการที่พัก ในปี 2534 มีสถานบริการที่พัก 9 แห่ง และห้องพักรวม 640 ห้อง และจากการประมาณการในช่วงสำรวจในพื้นที่ พบว่ามีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 65 เมื่อพิจารณาปริมาณนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรับบริการ จึงอาจกล่าวได้ว่า ห้องพักรวมเพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยว

และจากประมาณการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่พักค้างแรมในพื้นที่เขตบางแสน ซึ่งมีประมาณ 5,980 คน/วัน นั้น น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งกระตุ้นให้เกิดการลงทุนด้านที่พัก ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดในบทต่อไป

2). การบริการธุรกิจต่อเนื่อง จากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดธุรกิจรองรับการบริการเป็นจำนวนมาก เช่น ของที่ระลึก ร้านอาหาร สถานบันเทิง สนามกีฬา ร้านค้าและบริการนำเที่ยว เป็นต้น รายละเอียดจะได้กล่าวในบทต่อไป

3). บริการสาธารณสุข เทศบาลต.แสนสุขมีโรงพยาบาล 1 แห่ง สถานีอนามัย 2 แห่ง คลินิก 8 แห่ง โดยมีผู้ป่วยเฉลี่ยต่อวัน 250 คน ส่วนใหญ่เป็นประชากรในท้องถิ่น ผู้ป่วยที่เป็นนักท่องเที่ยวมีน้อยมาก และเนื่องจากเทศบาลต.แสนสุข อยู่ในเขตอ.เมืองชลบุรี ซึ่งสามารถให้บริการสาธารณสุขได้ครบถ้วนกว่า การบริการในเรื่องนี้จึงมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวมีน้อยมาก

4). ความปลอดภัย การให้บริการด้านความปลอดภัยอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนคร.แสนสุข ซึ่งมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ 104 นาย และจากการพิจารณาสัดส่วนตำรวจต่อประชากรเป็น 1:260 คน และต่อนักท่องเที่ยวเฉลี่ยเป็น 1:164 คน พบว่ากำลังตำรวจยังมีภาระน้อยกว่าอัตราของสถานีตำรวจนคร.เมืองชลบุรี (1:565 คน) จึงอาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันพื้นที่บางแสนยังมีความปลอดภัย

5). ขยะมูลฝอย เป็นปัญหาสำคัญที่เทศบาลกำลังเร่งหาทางแก้ไข เนื่องจากปริมาณมูลฝอยเพิ่มขึ้นทุกปี จากการศึกษาคาดว่า ปริมาณมูลฝอยผลิตได้วันหนึ่ง 19.73 ตัน/วัน เป็นมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว 12.96 ตัน ที่เหลือจากประชากรในท้องถิ่น ซึ่งเกินความสามารถของรถเก็บขนมูลฝอยที่จะเก็บได้ทั้งหมด (14 ตัน/วัน)

6). น้ำทิ้ง จากการศึกษาได้ประเมินน้ำทิ้งจากการใช้ของประชากรและนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 80 ของปริมาณน้ำใช้ ประเมินได้ว่ามีน้ำทิ้งทั้งสิ้น 5,320 ลูกบาศก์เมตร/วัน ซึ่งปริมาณน้ำเสียจะถูกปล่อยให้มีภาระบาสตามธรรมชาติลงบนพื้นทราย ลงทะเลหรือลำรางสาธารณะประโยชน์ ซึ่งจะไหลระบายลงสู่ทะเลอีกเช่นกัน แต่ปัจจุบันมีโครงการที่จะสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย 2 แห่ง ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องน้ำเสียได้

4.4 การยอมรับของประชาชนท้องถิ่น

ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบจากการท่องเที่ยว ในทางบวกเช่น การมีรายได้เพิ่ม การขายสินค้าอุปโภค บริโภค และสินค้าที่ระลึก (จากการศึกษาภาคสนาม-แบบสอบถาม นักท่องเที่ยว 1 คน ใช้จ่ายเฉลี่ย 447 บาท เป็นค่าใช้จ่ายอาหารร้อยละ 38.17 ค่าที่พักร้อยละ 26.7 ค่าใช้จ่ายกีฬาหรือสละ 2.85 ของที่ระลึก ร้อยละ 3.38 ซึ่งประมาณว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้ในช่วงเทศกาล หรือวันหยุดที่มีนักท่องเที่ยวมาก ถึง 5.4 ล้านบาท) ตลอดจนความสะดวกในการคมนาคม เป็นต้น

แต่ในทางกลับกัน ผลกระทบทางลบย่อมเกิดขึ้นด้วยเช่น ค่าครองชีพที่สูงขึ้น การอพยพเข้าของแรงงานและผู้ประกอบการ ปัญหาอาชญากรรม และการพนัน เป็นต้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นแม้ว่าในปัจจุบันยังไม่รุนแรงมากนัก เมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น เช่น พัทยา หนองจอกเทียน ฯลฯ ประกอบกับประชาชนท้องถิ่นพยายามปรับตัวอย่างมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าการยอมรับของประชาชนท้องถิ่นมีมาก

กล่าวโดยสรุป ชีตความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ชาย-หาดบางแสน เมื่อพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ แล้ว สามารถประเมินได้ว่า ยังมีกำลังรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว แม้ว่าภายใต้การจัดการในปัจจุบันในเรื่องมูลฝอย และน้ำใช้ ซึ่งกำลังเกินขีดความสามารถในการรองรับ ฯ แต่ปัจจัยดังกล่าวสามารถขยายการจัดการได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัศนคติของผู้ประกอบการในพื้นที่ชายหาดบางแสน

1. ลักษณะของผู้ประกอบการ

จากการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 64.0 เป็นเพศหญิง อีกร้อยละ 36.0 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 26 - 35 ปี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 58.0 มีอายุต่ำกว่า 35 ปี เป็นเจ้าของกิจการถึงร้อยละ 82.0 (ตารางที่ 5-33) และเป็นคนพื้นที่ทั้งหมด ระดับการศึกษา จบระดับมัธยมศึกษาถึงร้อยละ 48.0 (ตารางที่ 5-34)

ตารางที่ 5-33 แสดงร้อยละของผู้ประกอบการ จำแนกตามลักษณะเพศ สถานภาพ อายุ

ลักษณะผู้ประกอบการ	ร้อยละ
1. เพศ	
- ชาย	36.0
- หญิง	64.0
2. สถานภาพ	
- เจ้าของกิจการ	82.0
- รับจ้าง	18.0
3. อายุ	
ต่ำกว่า 16 ปี	2.0
16-25 ปี	16.0
26-35 ปี	40.0
36-45 ปี	30.0
46-60 ปี	10.0
มากกว่า 60 ปี	2.0

ตารางที่ 5-34 แสดงร้อยละของผู้ประกอบการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ลักษณะผู้ประกอบการ	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	
- ประถมศึกษา	22.0
- มัธยมศึกษา	48.0
- อาชีวศึกษา	12.0
- อุดมศึกษา	18.0

ประเภทกิจการ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจร้านอาหาร-เครื่องดื่ม และบริการให้เช่า เช่น ผ้าใบ, อุปกรณ์กีฬาทางน้ำ ร้อยละ 24.0 และ 20.0 ตามลำดับ โดยเป็นร้านค้าเช่าร้อยละ 60.0 และหาบเร่/แผงลอย ร้อยละ 16.0 (ตารางที่ 5-35, ตารางที่ 5-36)

ตารางที่ 5-35 แสดงร้อยละของผู้ประกอบการ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ร้อยละ
ขายของชำ	18.0
ขายอาหาร-เครื่องดื่ม	24.0
ขายเสื้อผ้า	8.0
บริการเสริมสวย	8.0
ขายสินค้าพื้นเมือง	8.0
บริการที่พัก	14.0
บริการให้เช่าต่าง ๆ	20.0
บนชายหาด	

ตารางที่ 5-36 แสดงร้อยละของผู้ประกอบการ จำแนกตามสถานที่ประกอบกิจกรรม

สถานที่ประกอบกิจกรรม	ร้อยละ
ร้านค้าของตนเอง	24.0
ร้านค้าเช่า	60.0
หาบเร่/แผงลอย	16.0

รายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่(ร้อยละ 78.0)มีมากกว่า 15,000 บาท/เดือน

ตารางที่ 5-37 แสดงร้อยละของผู้ประกอบการ จำแนกตามรายได้ ต่อ เดือน

รายได้	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	-
5,001 - 10,000 บาท	6.0
10,001- 15,000 บาท	16.0
มากกว่า 15,000 บาท	78.0

2. ความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบการประกอบกิจการ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 40.0 ตอบว่ามีความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ แต่เมื่อถามถึงการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 78.0 กลับมีความเข้าใจไม่ถูกต้องซึ่งชี้ให้เห็นถึงความไม่สนใจของผู้ประกอบการในการให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น และมีผู้ประกอบการร้อยละ 12.0 ที่ต้องการให้มีการปรับปรุงในกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ โดยเฉพาะในเรื่อง ขั้นตอนการยื่นขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร

3. ทักษะของผู้ประกอบการ

- ทักษะต่อสภาพทางกายภาพและการให้บริการ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.0 ต้องการให้มีการปรับปรุงสภาพทางกายภาพและการให้บริการในเรื่องเกี่ยวกับ

การปรับปรุงถนน เส้นทางคมนาคม	ร้อยละ	24.2
การจัดหาที่ทิ้งขยะ	"	13.8
ขยายบริการด้านการประปา	"	9.7
พัฒนาความสะอาดและความเป็นระเบียบ	"	7.1
ปรับปรุงเกี่ยวกับการระบายน้ำ	"	5.1
ขยายเขตการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ	"	3.7

สำหรับเหตุจูงใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาช้อปหรือใช้บริการนั้น ผู้ประกอบการเห็นว่า เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่ประหยัด มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ การเดินทางใกล้ สะดวก อีกทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สะอาด และปลอดภัย

- ทักษะต่อปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า ผู้ประกอบการ ต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาตามลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้คือ ปัญหาเกี่ยวกับความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ร้อยละ 60.0 และร้อยละ 20.0 ต้องการให้มีการปรับปรุงสภาพธรรมชาติบริเวณชายหาด ส่วนปัญหาการปรับปรุงพื้นผิวจราจร และแก้ไขปัญหาน้ำท่วม มีเพียงร้อยละ 5.6

ลักษณะของปัญหาเฉพาะที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่

จากการสำรวจภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ชายหาดบางแสน ถึงปัญหาการพัฒนาพื้นที่ชายหาดบางแสน ที่ไม่ทันต่อการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับชายหาดอื่น เช่น พัทยา หรือ หัวหิน เป็นต้น ผลการศึกษาสรุปถึงปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายหาดบางแสน คือ

1. ปัญหาเรื่องการถือครองที่ดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณชายหาดบางแสนอยู่ในความครอบครองหรือดูแลของรัฐโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

- เทศบาลตำบลแสนสุข
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ราชพัสดุ, กรมธนารักษ์
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ซึ่งการวางแผนนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดินของแต่ละหน่วยงานเจ้าของพื้นที่จะแตกต่างกันมากพอสมควร ในเรื่องของระดับการหาผลประโยชน์ในพื้นที่ไม่เท่ากัน ทำให้เป็นการยากที่จะทำให้ผลการพัฒนา ของพื้นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันหมด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ที่ดินในการครอบครองของเทศบาลตำบลแสนสุข

ที่ดินในส่วนนี้มีเนื้อที่ประมาณ 94 ไร่ สภาพในปัจจุบันเป็นพื้นที่ส่วนที่มีความเจริญมากที่สุด ลักษณะการใช้พื้นที่กว่า 60 % เป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม คือเป็นอาคารพาณิชย์สองชั้นปลูกสร้างอยู่ประมาณ 60 คูหา ซึ่งเทศบาลได้ให้เอกชนเช่าเพื่อดำเนินธุรกิจทั้งหมด ส่วนมากจะเป็นร้านขายของชำ ร้านอาหาร ร้านถ่ายรูป ร้านขายของที่ระลึก ร้านขายเสื้อผ้าชายหาด พื้นที่ที่เหลืออีก 40 % เป็นสวนสนุก (ขณะนี้ได้ปิดกิจการแล้ว และมีโครงการใช้เป็นพื้นที่ก่อสร้างศาลาว่าการเมืองบางแสนใหม่ที่จะเริ่มก่อสร้างภายในปี 2539)

จากการสังเกตการณ์พื้นที่ในปัจจุบัน บริเวณนี้จะเป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวสูงสุด มีกิจกรรมที่รองรับการบริการด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด และ

เป็นจุดที่มีสภาพเศรษฐกิจดีที่สุดในชายหาดบางแสน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะพื้นที่อ่าววยทำให้เกิดการพัฒนา โดยมีเทศบาลเป็นผู้วางแผนการพัฒนาและให้เอกชนรายย่อย มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีดังนี้

- 1). ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่บริเวณใจกลางชายหาดบางแสน
- 2). การให้เอกชนมีส่วนร่วมในพื้นที่เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
- 3). เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ และทำหน้าที่บริหารชุมชน ทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ได้ดี
- 4). มีความพร้อมในการรองรับการขยายตัวเกี่ยวกับสาธารณูปโภคที่อยู่ในพื้นที่

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้พื้นที่ในความดูแลของเทศบาล ฯ มีความพร้อมที่จะรองรับการเจริญเติบโตที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งการพัฒนาและเปลี่ยนรูปแบบการใช้ที่ดินในทางราบให้เป็นไปในทางสูง ทั้งนี้จะต้องมีแผนการพัฒนา ตลอดจนการควบคุมที่ดีเพื่อให้พื้นที่เติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ที่ดินในการครอบครองของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.)

พื้นที่ที่อยู่ในความครอบครอง มีเนื้อที่ประมาณ 200 ไร่ เป็นที่ดินผืนใหญ่ที่สุดในพื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน สภาพปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงแรมบางแสนซึ่งมีจำนวนห้องพัก 74 ห้อง ส่วนที่เหลือเป็นบึงกะโล และ สถาบันฝึกอบรมวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพทรุดโทรมขาดการดูแลรักษา

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และจากการสังเกตการณ์ในพื้นที่ ได้ข้อสรุปของสภาพทรุดโทรมของสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ ดังนี้

- 1). สภาพของอาคารที่ทรุดโทรมตามระยะเวลา และขาดการดูแล บำรุงรักษา เนื่องจากอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ
- 2). ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานกลาง ในการวางแผนเพื่อพัฒนาพื้นที่

3). ขาดการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ ทำให้ไม่ได้รับข้อมูลความต้องการที่แท้จริงในพื้นที่

4). ในระดับนโยบาย หน่วยงานไม่ได้ให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวระดับรายได้ต่ำซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของชายหาดบางแสน

สาเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้สภาพอาคารและสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ปัจจุบันเป็นไปในลักษณะทรุดโทรมลงเรื่อย ๆ หากปล่อยทิ้งไว้ก็จะทำให้เสียโอกาสในการลงทุนเพื่อที่จะรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในบริเวณนี้

1.3 ที่ดินในการครอบครองของราชพัสดุ กรมชนารักษ์

พื้นที่มีเนื้อที่ประมาณ 86 ไร่ สภาพปัจจุบันมีบึงกะโลซึ่งมีอายุการใช้งานมากกว่า 35 ปี ตั้งกระจายอยู่ประมาณ 65 หลัง ลักษณะของพื้นดินแห้งแล้งขาดการดูแลสภาพต้นไม้ขาดการบำรุงรักษา ปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ทำให้มีสภาพทรุดโทรมไม่น่าดู ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า มีสาเหตุจาก

1). อัตรากำลังเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง และขาดการเอาใจใส่ อันเนื่องจากไม่มีระบบการจัดการที่ดี

2). เนื่องจากที่ราชพัสดุมีที่ดินอยู่ในความดูแลทั่วประเทศ ทำให้การดูแลจากส่วนกลางไม่ทั่วถึง และไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่

3). นโยบายการหาผลประโยชน์ในที่ราชพัสดุเปลี่ยนไปจากเดิม คือพัฒนาพื้นที่เพื่อการบริการชุมชนหรือประชาชน เป็น ให้ความสนใจในเรื่องผลประโยชน์ตอบแทนสูงสุด

4). ขาดการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลความต้องการที่แท้จริงในพื้นที่

1.4 ที่ดินในการครอบครองของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พื้นที่มีเนื้อที่ประมาณ 79 ไร่ สภาพโดยทั่วไปเป็นบึงกะโลที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 35 ปี และขาดการปรับปรุง ดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี สภาพปัญหาและสาเหตุเช่นเดียวกับที่ดินในการดูแลของราชพัสดุ

2. ปัญหาสภาพเศรษฐกิจ

ถึงแม้ว่าชายหาดบางแสนจะมีที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมากกว่าสถานตากอากาศอื่น ๆ และการเข้าถึงสะดวกสบายด้วยทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เศรษฐกิจระดับท้องถิ่นยังมีสภาพที่ไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร สภาพคลองทางเศรษฐกิจจะปรากฏเห็นชัดบริเวณริมทางหลวงหมายเลข 4 ช่วงตลาดหนองมนเท่านั้น เพราะเป็นจุดแวะพักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปมาเพื่อหยุดซื้อของฝาก ในขณะที่บริเวณชายหาดบางแสนมีเศรษฐกิจพึ่งพาเฉพาะนักท่องเที่ยวระดับล่างเท่านั้น ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีกำลังซื้อปานกลาง แต่แนวโน้มสภาพเศรษฐกิจในอนาคตเมื่อพิจารณาจากโครงการปัจจุบัน อันได้แก่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จะมีผลให้เกิดการชักนำแรงงานจากส่วนต่าง ๆ ของประเทศ มาพักอาศัยและพักผ่อนบริเวณชายหาดบางแสน และบริเวณใกล้เคียง ทำให้พื้นที่ในบริเวณนี้มีสภาพทางเศรษฐกิจที่สามารถชักจูงนักลงทุน เข้าดำเนินกิจการบริการตอบสนองนักท่องเที่ยวส่วนนี้ในอนาคตได้อย่างแน่นอน

3. ภาพพจน์และทัศนคติ

ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความรู้สึกของคนทั่วไปที่มีต่อชายหาดบางแสนอาจสรุปได้ว่า เป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศสำหรับผู้มีรายได้น้อย ที่สามารถหาความสุขสำราญได้แบบประหยัด ภาพพจน์และทัศนคติต่อชายหาดบางแสนนี้ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย และในปัจจุบันรูปแบบของการท่องเที่ยวของกลุ่มคนเหล่านี้ยังคงเหมือนเดิม คือเข้าหารมารถทัศนจากจังหวัดต่าง ๆ และกิจกรรมหลักได้แก่การดื่ม รับประทานอาหาร และร้องเพลง พฤติกรรมเหล่านี้ขัดแย้งต่อนักท่องเที่ยวผู้มีรายได้น้อยที่ต้องการความเงียบสงบและความเป็นส่วนตัว ด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวผู้มีรายได้น้อยจึงหลีกเลี่ยงชายหาดบางแสนไปสู่สถานตากอากาศอื่น ภาพของชายหาดบางแสนในปัจจุบันจึงเป็นแหล่งบันเทิงขนาดใหญ่ริมทะเล ที่ประหลาดสำหรับผู้มีรายได้น้อย

การใช้หลักเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ต้นทุนความเสียหาย

จากการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ชายหาดบางแสนนั้นปรากฏว่าแต่ละปัจจัยมีขีดความสามารถแตกต่างกัน และผลการศึกษาพบว่า การเติบโตของตลาดท่องเที่ยวปัจจุบันเกินระดับขีดความสามารถในการรองรับ เช่น การกำจัดขยะ การบำบัด

น้ำเสีย ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระดับขีดความสามารถในการรองรับเพิ่มขึ้น และจะต้องมีการลงทุน ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักเศรษฐศาสตร์ เป็นเกณฑ์การตัดสินใจ

วิธีการจัดการที่เหมาะสม มี 2 วิธี คือ วิเคราะห์เปรียบเทียบประโยชน์ที่สังคมได้รับ กับ ต้นทุนทางสังคมที่ใช้ในการลงทุน (Benefit - Cost Analysis) และวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนเพียงอย่างเดียว โดยใช้หลักการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการลงทุน (Cost-effective Analysis) แต่ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ต้นทุน เนื่องจากการตีค่าประโยชน์ที่สังคมได้รับทำได้ยาก

การวิเคราะห์ต้นทุน เริ่มจากการประเมินผลกระทบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อระบุขอบเขตของความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ทราบถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหาย แล้วจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ต้นทุนการลงทุน กับ ต้นทุนความเสียหายที่ระดับต่าง ๆ ของคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

การประเมินผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมชายหาดบางแสนนั้นพิจารณาจากผลที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อระบบสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาถึงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่าผลกระทบเกิดจากของเสียและการกำจัดมากที่สุด รองลงมาได้แก่กิจกรรมจากนักท่องเที่ยวและที่พัก และสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดได้แก่ชายหาดบางแสนและภูมิสถาปัตยกรรม (ดังตารางที่ 5-38)

สำหรับแนวทางในการตีค่าต้นทุนความเสียหายจากผลกระทบให้อยู่ในรูปตัวเงิน จะใช้ตารางเมตริกซ์การประเมินผลกระทบเป็นหลักในการพิจารณา ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากรุนแรงของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งที่มีมูลค่าได้ จึงสามารถกำหนดประเด็นการตีค่าต้นทุนความเสียหายโดยพิจารณาถึงผลกระทบต่อบริการของรัฐได้แก่ ค่าเก็บขยะและกำจัดขยะ, ค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย

วิธีการศึกษาการประเมินผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการโดยการทำ Group interview เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องการดำเนินการชายหาดบางแสน โดยใช้

ข้อมูลจากเอกสารและการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นที่สามารถรวบรวมและสรุปปัญหาทั่วไปของชายหาด บางแสน วิเคราะห์ข้อมูลจากปัญหาที่พบของแต่ละหน่วยงาน และประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้น ว่า เกิดจากอะไร และสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบนั้นได้แก่อะไรบ้าง

ต้นทุนความเสียหาย

ขอบเขตความเสียหายจากผลกระทบ ของการพัฒนาการท่องเที่ยวชายหาด บางแสนจะเป็นไปตามกิจกรรมที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งในที่นี้จะศึกษาเฉพาะผลกระทบต่อบริการของรัฐ ซึ่งสามารถตีค่าเป็นตัวเลขได้แก่ ต้นทุนทางสังคมการเก็บขยะของเทศบาลฯ สำหรับการตีค่าความเสียหายแต่ละด้านเป็นดังนี้

1. ต้นทุนทางสังคมการเก็บขยะและการกำจัด

เทศบาลตำบลแสนสุขจัดการขยะจากนักท่องเที่ยวโดยไม่ได้มีการเรียกเก็บค่าบริการจากนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นต้นทุนทางสังคมอย่างหนึ่ง และค่าใช้จ่ายดังกล่าวมีแนวโน้มสูงขึ้นในอนาคตตามอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยว ดังผลและวิธีการคำนวณในตารางที่ 5-39

2. ต้นทุนทางสังคมการบำบัดน้ำเสีย

เทศบาลตำบลแสนสุขจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย โดยไม่ได้มีการเรียกเก็บค่าบริการจากนักท่องเที่ยวเช่นกัน จึงถือเป็นต้นทุนทางสังคม และเช่นเดียวกับค่าใช้จ่ายในการเก็บขยะที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ดังผลและวิธีการคำนวณในตารางที่ 5-40

จากการตีค่าต้นทุนความเสียหายของการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น ค่าเสียหายรวมที่เกิดขึ้นคิดเป็นเงินในปี พ.ศ. 2549 ประมาณ 2,287.0 ล้านบาท

อนึ่งต้นทุนความเสียหายทางสังคมดังกล่าว เป็นค่าความเสียหายโดยยังมิได้มีการป้องกันและควบคุม แต่เนื่องจากค่ากำจัดขยะ และค่าใช้จ่ายบำบัดน้ำเสีย ต้นทุนค่าความเสียหายจะเท่ากับต้นทุนการควบคุม จึงต้องพิจารณาต้นทุนทางสังคมในด้านอื่น ซึ่งผู้ศึกษาไม่ได้เน้นในส่วนนี้

ตารางที่ 5-38 เมตริกซ์แสดงผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
ชายหาดบางแสน

สิ่งแวดล้อม	กิจกรรมการท่องเที่ยว				รวม
	นักท่องเที่ยว	ที่พัก	โครงสร้างพื้นฐาน และบริการ	ของเสียและ การทำน้ำ	
น้ำทะเล	0	0	0	3	3
หาดทราย	3	2	1	2	8
ภูมิสถาปัตยกรรม	1	3	2	2	8
ประชากร	1	1	1	1	4
สาธาณูปโภค	3	1	0	1	5
รวม	8	7	4	9	28

หมายเหตุ ระดับผลกระทบ 0 = ไม่เกิดผลกระทบ
1 = เกิดน้อย
2 = มาก
3 = มากที่สุด

ตารางที่ 5-39 การคำนวณต้นทุนทางสังคมการเก็บขนมูลฝอย และการกำจัดขยะ

ปี พ.ศ.	ปริมาณมูลฝอย จากนักท่องเที่ยว (ตัน/วัน)	มูลค่าการศึกษา (บาท/ปี)
2534	15.3	15,637
2539	18.0	18,396
2544	27.0	27,594
2549	31.5	32,193

- หมายเหตุ
1. ปริมาณมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว 0.9 ก.ก./คน/วัน
คำนวณจากตารางที่ 5-7 ประมาณการเฉลี่ยนักท่องเที่ยว/วัน
 2. มูลค่าการศึกษา (หรือ ค่าใช้จ่ายในการเก็บขยะ)
= ปริมาณมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว (ตัน/วัน) x สัดส่วน
ที่เก็บได้ (70 %) x ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยในการจัดเก็บ
(4 บาท/ตัน) x 365 วัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-40 การคำนวณต้นทุนทางสังคมการบำบัดน้ำเสีย

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำเสีย(ลบ.เมตร/วัน)*		มูลค่าการศึกษา (พันบาท/ปี)
	เข้าไป-เย็นกลับ	พักแรม	
2534	1,300.8	560	1,222.5
2539	1,667.2	718.4	1,567.3
2544	2,033.6	876.0	1,911.6
2549	2,400.0	1,032.0	2,254.8

หมายเหตุ : * ที่มาจากเทศบาล.แสนสุข

มูลค่าการศึกษา = ปริมาณน้ำเสียจากนักท่องเที่ยว(ลูกบาศก์-
เมตร ต่อ วัน x ค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย (1.8 บาท
ต่อ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ 5-41 สรุปต้นทุนทางสังคมการกำจัดขยะและการบำบัดน้ำเสีย ระหว่าง
ปี พ.ศ.2534-2549

หน่วย:พันบาท

ปี พ.ศ.	ค่าใช้จ่ายในการ เก็บขยะ	ค่าใช้จ่ายในการ บำบัดน้ำเสีย	รวม
2534	15.6	1,222.5	1,238.1
2539	18.4	1,567.3	1,585.7
2544	27.6	1,911.6	1,939.2
2549	32.2	2,254.8	2,287.0

การวิเคราะห์การใช้ที่ดินในปัจจุบัน

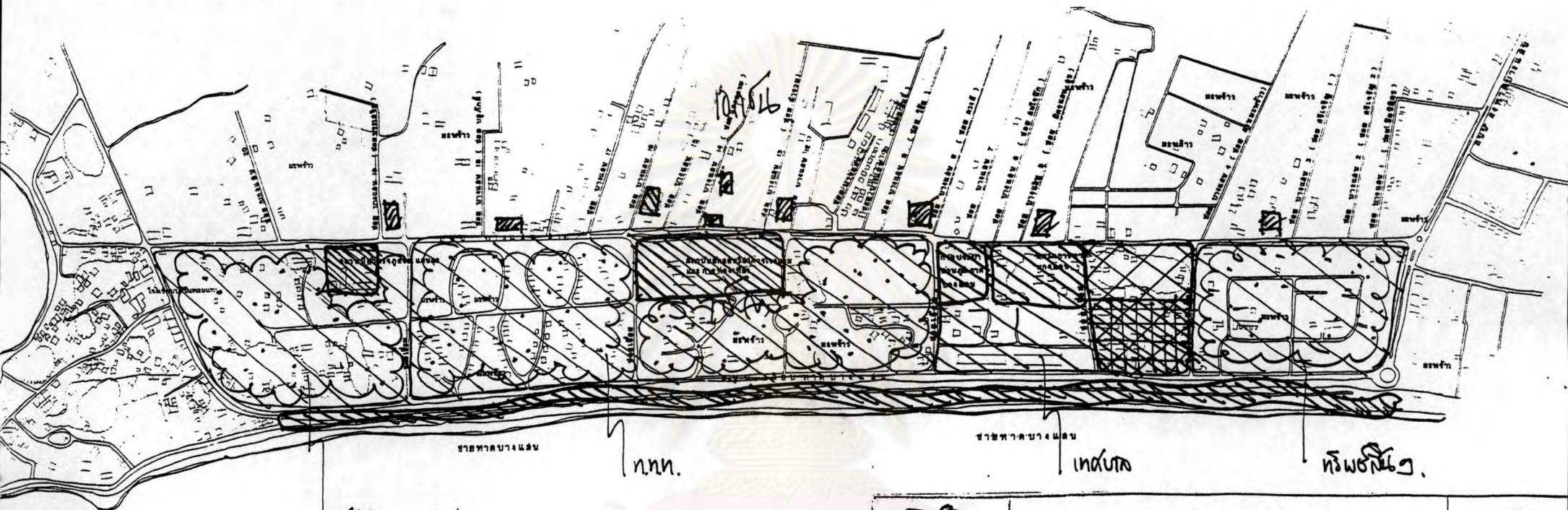
จากการรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจภาคสนาม สามารถสรุปผลวิเคราะห์การใช้ที่ดินในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

พื้นที่ชายหาด จากสภาพปัจจุบันพื้นที่นี้ได้รับผลกระทบจากนักท่องเที่ยวมากที่สุดเพราะเป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวใช้พักผ่อน และรับประทานอาหาร ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้สภาพธรรมชาติทรุดโทรมจนเห็นได้ชัดโดยเฉพาะหลังจากวันหยุดสุดสัปดาห์ จากการสังเกตการณ์ในพื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวสร้างมลพิษให้กับพื้นที่ส่วนนี้มากจนผู้ดูแลในพื้นที่ไม่สามารถจัดการแก้ไขได้ทัน ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมเสียหายในบางจุด นอกจากนั้นการกำหนดเขตอนุญาตขายอาหารชั่วคราวในบริเวณนี้ยังทำให้มีการตักล้างของเสียซึ่งเป็นเศษอาหารและถุงพลาสติกที่มีจำนวนมาก หากปล่อยให้เป็นเช่นนี้ต่อไป จะทำให้พื้นที่ชายหาดไม่สามารถรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวได้

พื้นที่ต่อเนื่องที่ครอบครองโดยรัฐ จากการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสำรวจพื้นที่เพื่อวิเคราะห์สภาพพื้นที่เบื้องต้น สามารถสรุปกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อพื้นที่เขตนี้ได้ดังนี้ (รูปที่ 5.8)

สภาพพื้นที่ตอนกลางของชายหาด เป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นของกิจกรรมมากที่สุด ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณพื้นที่ครอบครองของเทศบาล ซึ่งเป็นอาคารพาณิชย์ และเทศบาลให้เอกชนเช่าระชะขาวเพื่อทำกิจการค้า ส่วนมากเป็นร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านขายของที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ร้านถ่ายรูป และร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางโดยรถจักรยาน ซึ่งทำให้บริเวณนี้มีการจราจรคับคั่งในช่วงวันหยุด นอกจากนี้แล้วพื้นที่บางส่วนซึ่งติดกับถนนสาย 2 ถูกกำหนดให้เป็นที่ตั้งของศาลาว่าการเมืองบางแสน ขณะนี้อยู่ในระหว่างเริ่มการก่อสร้าง กำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2541

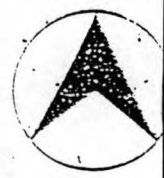
การที่เทศบาลเป็นผู้ดูแลพื้นที่ดังกล่าว น่าจะเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมให้การบริการการท่องเที่ยวในบริเวณนี้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ปรากฏว่าพื้นที่ที่ติดกับบริเวณก่อสร้างที่ว่าการเมืองบางแสนใหม่ คือ พื้นที่หมวดการทาง (ในปัจจุบันใช้เป็นที่กองวัสดุอุปกรณ์การซ่อมแซมทางหลวง และเป็นที่เก็บเครื่องจักรกลขนาดใหญ่) มีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ หากมองในแง่

- พื้นที่โล่งมีสภาพหนาแน่นบาง.
- พื้นที่ที่ถนนลาดชัน.
- พื้นที่ที่มีพายุพัดแรง.
- โดเมนที่พัฒนาแล้ว

ศูนย์วิจัยและพัฒนา

๑.๑	วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญา หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี
-----	---

 พื้นที่สภาพธรรมชาติถูกทำลาย

ของท่าเลที่ตั้งของพื้นที่แล้ว ไม่สมควรจัดให้เป็นท่าวางวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้นจึงควรเสนอให้มีการย้าย
หมวดการทางออกจากพื้นที่บริเวณนี้ และพัฒนาพื้นที่บริเวณดังกล่าวให้เป็นส่วนต่อเนื่องของศูนย์
กลางการบริการการท่องเที่ยว ที่กำหนดให้เกิดขึ้นในอนาคต อนึ่งจากการสังเกตการณ์ พบว่า
เส้นทางจราจรในบริเวณนี้ได้มีการปรับปรุง ขยายให้ใหญ่ขึ้นและมีการวางท่อระบายน้ำเสีย
เพื่อเตรียมรองรับน้ำเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแล้ว

พื้นที่ต่อเนื่องจากส่วนนี้ คือ บริเวณที่ติดถนนสายเลียบชายหาด ถูกกำหนดให้มี
การก่อสร้างที่อาบน้ำจัดเพิ่มขึ้นอีก 2 แห่ง (เดิมมีบริการจำนวน 4 แห่งและอยู่ในสภาพทรุดโทรม)
แต่จากการสำรวจปรากฏว่ายังไม่เพียงพอ และที่ตั้งไม่กระจายตามแนวของหาด สำหรับร้าน
อาหารขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ริมถนนเลียบชายหาด ซึ่งมีประมาณ 5 ร้าน พบว่าไม่ค่อยได้รับความนิยม
จากนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยว เนื่องจากทัศนคติของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะคิดว่า ราคาอาหาร
ของร้านดังกล่าวแพงกว่าร้านอาหารแผงลอย

พื้นที่ที่เหลือคือ ชายหาดตอนเหนือ และชายหาดตอนใต้ เป็นที่ตั้งของบังกาโลซึ่ง
สภาพปัจจุบันทรุดโทรมมาก และบางหลังเลิกใช้งานแล้ว อีกทั้งสภาพต้นไม้รอบบริเวณดังกล่าว
อยู่ในสภาพแห้งแล้งขาดการบำรุงรักษา คู่มือสวดขึ้นวันรมย์ ต้นไม้ส่วนใหญ่ลักษณะเป็นไม้ยืนต้นที่
เก่าแก่ หากได้รับการบำรุงรักษาที่ดีจะคืนสู่สภาพร่มรื่นได้ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ส่วน
มากเดินทางมาโดยรถส่วนบุคคล จึงทำให้ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวบริเวณตอนเหนือ และ
ตอนใต้มีน้อยกว่าพื้นที่ตอนกลาง สิ่งอำนวยความสะดวกเช่น สถานที่อาบน้ำจัดสาธารณะจึงไม่มี
บริการ

พื้นที่ต่อเนื่องที่ครอบครองโดยเอกชน คือบริเวณริมถนนสาย 2 ขึ้นไป ทางทิศ-
ตะวันออก ในปัจจุบันมีโครงการเพื่อพักอาศัยเช่น หอพัก บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ เป็นต้น เกิด
ขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นการสร้างเพื่อสนองความต้องการของผู้ที่เคลื่อนย้ายเข้ามาพัก
อาศัยในพื้นที่โดยมีอัตราค่าเช่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ในส่วนนี้จะเห็นศักยภาพการพัฒนาชัดเจน
ก็ต่อเมื่อมีการทำแผนพัฒนาในส่วนพื้นที่ของรัฐก่อน

กล่าวโดยสรุป ในปัจจุบันที่ดินบริเวณชายหาดบางแสน และพื้นที่ต่อเนื่องมีการพัฒนาไป
น้อยมาก สาเหตุของปัญหาการพัฒนาเกิดจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของหน่วยงานราชการ ซึ่งไม่
เห็นความสำคัญในการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวในด้านการท่องเที่ยว จึงทำให้สภาพของการ

ใช้ที่ดินในปัจจุบัน มีพื้นที่ที่มีการวางแผนการใช้ประโยชน์ไปแล้วเพียงร้อยละ 23 ของพื้นที่ทั้งหมด อีกทั้งพื้นที่ส่วนที่เหลือก็ถูกปล่อยให้อยู่ในสภาพทรุดโทรม และขาดการดูแลรักษาจากหน่วยราชการ ซึ่งเป็นผู้ครอบครองพื้นที่ อันเป็นการสูญเสียประโยชน์และสูญเสียโอกาสในการพัฒนาไปอย่างน่าเสียดาย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว และจากการวิเคราะห์ในด้านการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่เริ่มแสดงผลของการขยายตัวให้เห็นในปัจจุบัน ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการกระตุ้นให้เกิดการวางแผนเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทั้งทางด้านราชการและเอกชน

การกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับ

พื้นที่ที่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวได้ดีที่สุด ได้แก่ พื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองโดยส่วนราชการ ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่อยู่ระหว่างถนนเลียบชายหาดกับ ถนนสาย 2 เนื่องจากมีความเหมาะสมดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1). ตำแหน่งทำเลที่ตั้ง อยู่ในจุดที่เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวบางแสน
- 2). เป็นพื้นที่ที่สามารถนำมาวางแผนพัฒนาได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องมีการเวนคืน

หรือออกกฎหมายควบคุม

3). มีโครงการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของรัฐ อยู่ในบริเวณรอบพื้นที่ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเป็นการง่ายต่อการจัดระเบียบและระบบ เพื่อรองรับการขยายตัวอย่างมีประสิทธิภาพ

4). เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นเช่น พัทยา หัวหิน ฯลฯ ในเรื่องของราคาที่ดิน จะพบว่า พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่มีราคาที่ดินสูงที่สุด หากมีการประเมิน

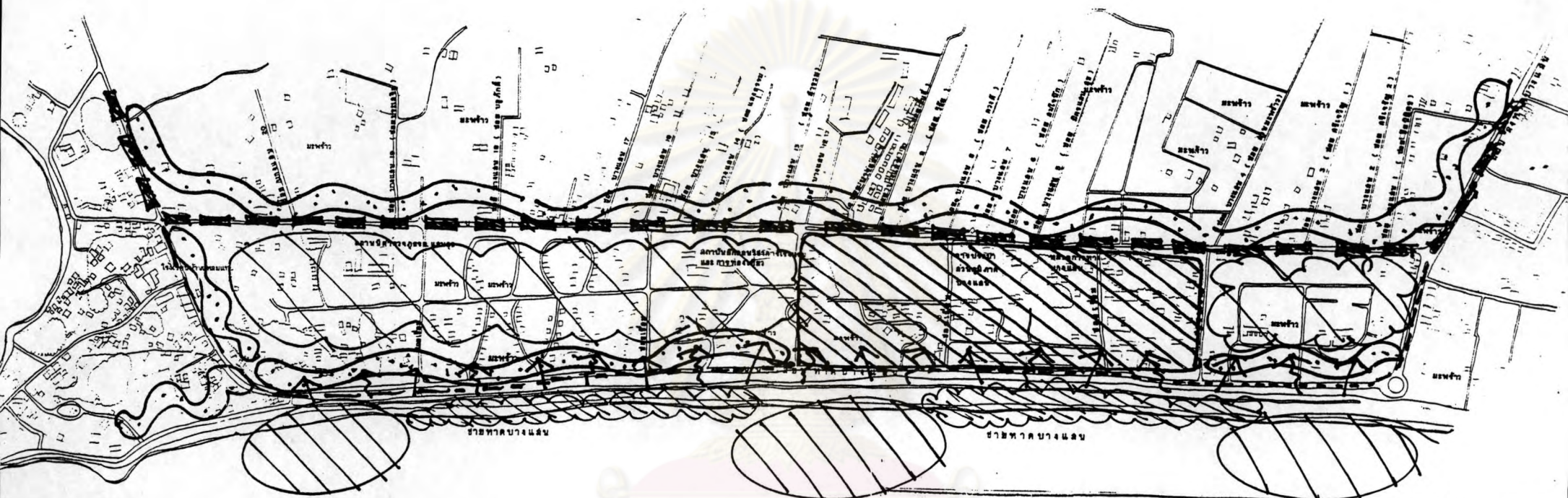
5). เนื่องจากเป็นที่ดินที่ครอบครองโดยหน่วยราชการ ดังนั้นจึงเป็นการง่ายในการควบคุมการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาที่วางไว้

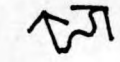

การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมในอนาคต

พื้นที่ชายหาด จากการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดความจำเป็นที่จะหาแนวทางจัดการกับปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพธรรมชาติ ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวโดยเร่งด่วน และจะต้องสร้างมาตรการควบคุมเพื่อมิให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลายได้อีก โดยให้มีการจัดการควบคุม หรือผลักดันกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่สร้างมลพิษกับชายหาดออกไป ทำให้พื้นที่ชายหาดส่วนนี้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในอนาคตได้ (รูป 5.9)

พื้นที่ต่อเนื่องในความครอบครองของรัฐ จากการวิเคราะห์ความหนาแน่นของกิจกรรมนักท่องเที่ยวในพื้นที่ อาจแบ่งกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

- 1). พื้นที่ริมถนนเลียบริมชายหาดด้านทิศตะวันออก พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมบริเวณพื้นที่ชายหาด ที่ขยายตัวจากการรองรับการท่องเที่ยว ทำให้เกิดมีการผลักดันกิจกรรมที่มีผลในการสร้างมลพิษให้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติขึ้นมาอยู่ในส่วนนี้ เพราะฉะนั้นการจัดการวางรูปแบบการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับกิจกรรมบริการที่ถูกผลักดันขึ้นมา จึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาพื้นที่
- 2). พื้นที่ตอนกลาง ได้แก่พื้นที่ส่วนที่ติดกับถนนเชื่อมสายชายหาดสาย 1 และสาย 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ในความครอบครองของเทศบาล ฯ และ ททท. ปัจจุบันมีความหนาแน่นของกิจกรรมอยู่แล้ว จึงเป็นการง่ายที่จะทำให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่องเพิ่มขึ้น กล่าวคือ เป็นส่วนหนึ่งในบริเวณศูนย์กลางการบริการการท่องเที่ยว และจำเป็นต้องย้ายหมวดการทางออกจากพื้นที่ เนื่องจากไม่มีความจำเป็นที่หมวดการทางจะตั้งอยู่ในบริเวณนี้ แล้วนำพื้นที่ส่วนนี้เข้าร่วมในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลาง ฯ ซึ่งต้องมีการเตรียมพื้นที่เป็นจำนวนมาก
- 3). พื้นที่ในส่วนเหนือและส่วนใต้ จัดให้เป็นส่วนต่อเนื่องของแผนพัฒนาพื้นที่ตอนกลางที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ส่วนนี้ น่าจะเป็นผู้ครอบครองที่ดินคือ ราชพัสดุ และทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ การจัดพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในบริเวณนี้ อาจเสนอในรูปแบบที่ให้ความหนาแน่นของกิจกรรมมีปานกลางถึงเบาบาง เพื่อให้เข้าลักษณะกับนักท่องเที่ยวที่ส่วนมากจะมีระดับมากกว่านักท่องเที่ยวในตอนกลางที่ได้จากการวิเคราะห์ที่กล่าวมาแล้ว

- คีฬกรวมทุกชนิด
- บริเวณสนามกีฬา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- จุดบริการนักท่องเที่ยว
- บริเวณน้ำพุร้อน
- พื้นที่ปรับปรุงสภาพธรรมชาติ

ถนนสายกลาง

ช.จ.	โรงเรียนราชภัฏวไลยอลงกรณ์	
หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี		

- เส้นทางเดิน
- เส้นทางสายน้ำประปา
- พื้นที่ควบคุมการจราจร

พื้นที่ต่อเนื่องในความครอบครองโดยเอกชน โดยทั่วไปการพัฒนาเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ เช่น พัทยา ภูเก็ต เป็นต้น ในด้านของเอกชนจะมีการตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว และในบางครั้งยังมีความรวดเร็วมากจนไม่สามารถควบคุมการเจริญเติบโตได้ จนทำให้เกิดการรองรับมีมากกว่าความต้องการ ซึ่งไม่เป็นผลดีกับทางเศรษฐกิจ ในกรณีของชายหาดบางแสนก็สามารถเป็นได้เช่นกัน ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องทำแผนหลักในการพัฒนาให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้เอกชนดำเนินการพัฒนาตามในแนวทางเดียวกัน โดยรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย